

DÁTUM

SZABADELVÜ
POLITIKAI
NAPILAP

II/65.

»S MOST A DOLOGRA«

8,10 Ft

A bolsevista
politikai stílusról

- A jakobinusoktól a szabad demokratákig -

Ha elfogadható az a mondás, miszerint a stílus az ember, akkor mondhatjuk azt is, hogy a *politikai stílus maga a politika*. Vagyis – különösen konfliktusos, például választási szituációkban – egy politikai pártra nem annyira programjából, hangoztatott értékeiből, alapszabályából, tagságának szociális összetételéből és hasonlókból lehet következtetni, hanem abból, hogy *miként* jeleníti meg magát a küzdőtérén.

A mai vitákban az egyik állandóan visszatérő vád a *bolsevik politizálás*. Az ilyen stílusú politizálás nem Leninnel tűnt föl, azonban az elmúlt 70-80 évben olyan történelmileg kirívó szörnyűségekhez vezetett, amelyek egybekapcsolták az ő mozgalmával. Napjaink veszélye – szokás *visszarendeződésnek* nevezni – elsősorban éppenséggel ehhez a politikai stílushoz való visszatérést jelenti.

A bolsevik típusú politizálás első szembeötölő jegye az *elitizmus*: eleve kiemeli, magasabb rendűnek gondolja magát mindenkinél. Ebből a kiemeléssel fakadnak bizonyos előjogok – legkivált mások meg- és elítélésére, reakcióságnak, bármilyen -istának minősítésére, vagy akár *lehülyezésére* – továbbá a *küldetésstudat*. Ez lehet isteni, politikai, ideológiai stb. Bármelyik esetben a bolsevikok alkotják az „elitcsapatot”. Vagyis ők a mindenkor régi rend legradikálisabb, örökké akciókész, éber ellenfelei, akik napjában többször megmennek a hazát, s lelepleznek valami merényletet. Küldetésstudatuk olyan cselekedeteket is elfogadhat velük amelyeket, máskülönben elítélnek; pl.: a politikai ellenfelek megrágalmazását, a két- és többszínűséget stb. Például egy bolsevik számára nem jár erkölcsi aggály a kongresszuson a nemzeti színek ellen határozni, majd pár hónappal múlva ezeket jelvényre festeni.

A küldetésstudat összefügg a *kisebbségi helyzetből való politizálással*; a bolsevikok mindig is kisebbségi helyzetből indultak. Ez – az elitista önkép mellett együtt – a küldetésstudatot patetikussá növeli. A bolsevikot soha nem rendíti meg, ha kisebbségben marad. Ilyenkor legföljebb arról lehet szó, hogy a többiek nem ismerték föl a helyes utat, az objektív érdekeiket stb. Feladata tehát még nagyobb, még nehezebb: neki kell bejuttatnia az emberiségbe, a társadalomba, a választókba, hogy bolsevikjuk nélkül a saját érdekeiket is képtelenek volnának fölismerni. Az pedig lám ez és ez.

A következők szociológiai karakterjegy a *kizárólagosság*. Ez elsősorban az *egyedül igaz elmélet* birtoklásának

hite. Ettől lesz az elitista fennsőbbiség-tudat kizökkenthetetlen: nálunk a *bölcsék köve*, a „szürkeállomány”, nincs kérdés, melyre ne volna kapásból kész válaszuk, több is, a kérdező szája íze szerint. Másodsorban az *egyedül helyes politizálás* kizárólagos igénye. Csakis a bolsevik lehet haladó, modern, rajta kívül senki más nem vezetheti az országot a *jóléte*, a *kommunizmusba*, az *Európa-házba*. Például egyedül őt illeti a jog a nemzeti ünnepek megülésére.

Innen a *kompromisszumképtelenség*. Minden kompromisszum – árulás. Az egyedül üdvözítő hit, ideológia, politika elárulása. Ennek első közvetlen következménye a *hataloméhség*, hiszen az egyedül üdvözítőnek a hatalom bármilyen áron való megragadása kutyakötelessége, a *nemzeti, erkölcsi* és egyéb szempontok ehhez képest sokadlagos, *árvalányhajas, lila avittságok*. A hatalom felé vezető úton bármilyen eszköz használata megengedett. A második közvetlen következmény az *ultimátumpolitika*.

Vagyis az a kompromisszum, ha a másik elfogadja az én álláspontomat. Ha nem fogadja el, akkor az eddigi játékszabályokat fel kell borítani, a korábbi szövetségeket ellenséggé kell átminősíteni és így tovább.

A bolsevista politizálásban konfliktushelyzetben, például a választási küzdelemben *viszonylagos* az úgynevezett *eszmé*, amely a zászlón lobog. Mondjuk a demokrácia, a marxizmus, a liberalizmus, a vallás, a sajtószabadság, etc. Mihelyt megszerzi a hatalomhoz vezető út *legfőbb stratégiai pontját*: vagy a hadsereget vagy a belügyet vagy – napjainkban – a *tömegkommunikációt*, rögtön kiderül például, hogy hozzá képest amatőr volt a régi rend bármelyik cenzora.

A jelek arra vallanak, hogy szemtanúi vagyunk a nagy visszarendeződésnek, vagyis a 45-48 közötti időkben közéről megtapasztalt bolsevik stílusú hatalommegragadási kísérletnek. A választások fogják megmutatni, hogy választópolgáraink mennyire látják át a régi szítán, melyet – úgy mint akkor – okos, politikailag tapasztalt és sok esetben őszinte elhivatottságtól fűtött molnárok tartanak a szemé elé.

Mi személy szerint őszintén örülünk, ha vázlatos elemzésünk nem volna helytálló. Szívesen fizetnénk egy pezsgőt annak, aki lényeges különbségeket tudna kimutatni a Rákosi-féle Magyar Kommunista Párt és a Szabad Demokraták Szövetségének politikai stílusa között.

Zelnik József – Czákó Gábor

Én soha nem voltam „udvari költő”

(Interjú Szilvási Lajossal a 6. oldalon)

Az Istentől jött ajándék

(Tudósítás egy gyógyintézetből a 4. oldalon)

A magyarság legarchaikusabb csoportját a csángók alkotják. Fényképes riportunk a 3. oldalon.

Mi történt Marosvásárhelyen a lelkészi hivatalnál?

Marosvásárhelyen, a Várkapolna előtti téren a segesvári csatába induló Bem tábornok egykori főhadiszállásának épülete előtt, amely most a református lelkészi hivatal, több ezres tömeg jelenlétében tartották meg a március 15-iki koszorúzásos emléktüntetést.

A lelkészi hivatalból kijöve, a helyi magyar szervezetek képviselői a magyar nemzetiszínű szalaggal díszített koszorúkkal körbejárták a teret, majd a koszorúkat felerősítették az épület erkélyére. Ezután a város magyar színészei, Petőfi-, Váci Mihály-, József Attila-verseket szavaltak és Fülöp Dénes református lelkész a bibliából a corinthosiakhoz írott egyik levelet olvasta fel Zsoltárok éneklésével és a Miatyánk közös imájával zárodott a mintegy egyórás ünnepség.

Két nappal később, március 17-én délután beszélgettünk Fülöp Dénes lelkész úrral az időközben lezajlott eseményekről.

Tulajdonképpen a velünk törtétek négy héttel ezelőtt kezdődtek, amikor is a középiskolások egy mozgalmat indítottak a Megmentési Front ígérete, majd annak visszavonása után, hogy egyes iskolákban visszaállítsák a magyar nyelvű oktatást. Ez azonban mind a mai napig csak ígéret maradt. Azóta minden héten a város más-más felekezeti templomában gyűlnek össze egy héten egyszer, ahol felolvassák nyilatkozatukat. Ezzel beindult az itt élő magyar ifjúság igényeinek a ki nyilatkoztatása. Az elmúlt héten az Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet hallgatói kezdtek ugyan ez okból ülésztárj-

kot, olykor a professzorok is közéjük ültek.

Az elmúlt napokban azonban a román diákok is felsorakoztak az épület más folyósóin és magyarellenes jelszavakat hangoztattak, majd egy tüntetésre buzdító felhívást terjesztettek. A tüntetés tegnap, 17-én lezajlott, úgy hogy a román egyetemi hallgatók az Ifjúsági Ház előtt gyülekeztek, majd elindultak a város központja felé. Amikor leértek a Vártemplom térségéhez, a lelkészi hivatal előtt, amelynek erkélyén ott volt a magyar diplomáciai kirendeltség koszorúja is, piros-fehérvörös szalaggal, megjelent mintegy három-négyszáz ember, betódultak az épület kapuján és az éppen nyitva lévő lelkészi hivatal helyiségeibe. Ott magyarellenes kijelentéseket tettek, például, hogy képzeli a magyar nemzetiség azt, amit csinál, mert erdély a románoké.

A hivatal helyiségében arasznyi nagyságú nemzeti színű gyertyák voltak egy polcon, azokat leverték és összetörték, majd néhány tárgyat zúztak össze, vágták a földhöz. Közben az utcán, egymást tartva fiatalok felmászta az erkélyre, letépték a koszorúk szalagjait és kitűzték a román kék-sárga-piros zászlót. Időközben a téren három-négy ezerre duzzadt a tömeg, amely a magyar nyelvű oktatás ellen kiabálva vonult a téren keresztül a Sportszarnok irányába. Körülbelül tizenegy óra és félszeg között történt mindez.

(Sütő András nyilatkozata a 3. oldalon)

Gy. László

Magyar-román értelmiségi csúcs

„Az ember csak akkor ér el sikereket, ha cselekszik! Cselekedjünk!” – indította útjára Josef von Ferenczy azt a kétnapos magyar-román megbeszélés-sorozatát, amelyet a magyar külügyminisztériummal karöltve az általa vezetett nyugatnémet Ferenczy Sajtóügynökség hozott létre Budapesten.

A magyar-román történelmi megbeszélést szolgáló találkozó résztvevői között megtalálható Mircea Dinescu költő és felesége, Dan Petrescu író, Ion Radu Vilisteanu matematikus, a Nemzeti Demokrata Párt alelnöke, Gabriel Liliceanu filozófus, Smaran-

da Enache színházigazgató és Marius Tabacu főszerkesztő (román részről) számosan – így Sergiu Celac külügyminiszter és az emigráció jó néhány jeles személyisége – nem fogadták el a meghívást). A romániai magyarságot többek között Domokos Géza, a romániai Magyar Demokrata Szövetség elnöke, Cs. Gyimesi Éva egyetemi tanár, Kántor Lajos főszerkesztő, Kányádi Sándor költő, Sylvester Lajos újságíró, Pálfalvi Attila ipari, illetve Demény Lajos oktatási miniszterhelyettes képviselik, míg a vendég-

látókat Tabajdi Csaba nemzetiségi miniszterhelyettes, Csoóri Sándor költő, Raffai Ernő történész, Bodor Pál író, Kőteles Pál író, Kozma Imre római katolikus plébános, Konrad György író, Sinkovits Imre színművész, Heltai Péter szociológus, valamint Ara-Kovács Attila filozófus, Szócs Géza költő és Tamás Gáspár Miklós filozófus.

A közel sem teljes névsorból kitűnik, hogy ezúttal nem politikusok, hanem a két nép felelős értelmiségének színe-virága ült asztalhoz, hogy segítő szándékú párbeszédet folytassanak

egymással. A felek egyébként mellett egy olyan dokumentumtervezetet kívánna megvitatni, amely elfogadása esetén nagy hatással lehet a magyar-román kapcsolatokra és nem utolsósorban a régió közgondolkodására. Az eszmecsere szempontjából jó kiindulópontnak tűntek Hom Gyula külügyminiszter a magyar-román értelmiségi csúcstalálkozó fővédnökének visszafogottságukban is határozott szavai: a mai magyar vezetés felváltja a Romániában élő magyarság sorsát és sikkra száll jogai érvényesítéséért.

(folytatás a 4. oldalon)

„Otthon mindenki azt mondja: győzni fog”

Prágai beszélgetés Habsburg Ottóval

Az a gyanúm, ha egy esztendővel ezelőtt találkoztunk volna Habsburg Ottóval ugyanezen a helyszínen, mint március 17-én kora délelőtt, a szó leg-szorosabb értelmében a földbe gyökerezett volna a lábunk. Ugyanis Prágában, az Új Prága szálloda halljában pillantottam meg a közismert politikust a „hetek” tárgyalását megelőző várakozási időben. A most már nyitott szálloda eredetileg pártszállodának épült. A meghökkenően pompás luxusszálló ugyan folyamatosan „üzemelt”, de mint mondják, kongott az ürességtől, mivel bebocsátást csak bizonyos alkalmakkor kaphattak kizárólag bizonyos személyek. Itt beszélgettünk Habsburg Ottóval, aki ismét készsággal nyilatkozott a Dátumnak. Első kérdésem az volt, hogy a külügyminiszterek tanácskozására érkezett, hogy netán megfigyelőként részt vesz a konzultatív tanácskozáson?

– Nem, dehogyan... Itt megszervezték a Páneurópai Unió cseh szervezeteit, s náluk teszek látogatást. A jövő héten pedig Pozsonyba megyek, a szlovákokhoz.

– Mikor érkezett és meddig marad csehszlovákia fővárosában?

– Tegnap este érkeztem, de holnap este megint Münchenben kell lennem, ugyanis holnapután reggel parlamenti bizottsági ülésen veszek részt Brüsszelben.

– Szabad mondani, hogy igen derék dolog hetvennyolc esztendősen ennyit dolgozni és ennyit utazni?

– Hát ez természetes: Szabad mondani. Nagyon is szabad. De nézze, az

utazással az ember nem erőlteti meg magát, hiszen olyankor a repülőgéppel dolgozik.

– Magyarországra mikor jön újból? – Nemsokára. Két vagy három hét múlva.

– Milyen benyomásai vannak a magyarországi választási kampányról?

– Relatív kevés alkalmam volt a magyarországi választási kampánnyal foglalkozni, bár sok pártvezérrel beszélgettem, a szabad demokratákkal, a Magyar Demokrata Fórummal, a Kereszténydemokrata Néppárttal. De ezeken a találkozásokon inkább az európai dolgokról beszélgettünk, s csak érintőlegesen a választásról. Csúpan megjegyzem, otthon mindenki azt mondja: győzni fog. Ez az egyetlen, ami biztosnak tűnik valamennyiük számára.

– Azt nem kérem, hogy Elnök úr e témában tippeljen...

– Nem is szabad. Ugyanis ha az ember valóban föl akarja mérni az esélyeket, vigékre kellene mennie – igen gyakran. En már nagyon régi politikus vagyok, ismerem a választási kampányokat. S tudom, ha az ember csak a fővárost kíséri figyelemmel, csakis torz képet kaphat. Amikor például Tolnán jártam, ott megérezhettem a valóságos erőviszonyokat. Ott nagyon jó hatást tett rám az egyik kereszténydemokrata képviselőjelölt, akit úgy hívnak: dr. Pálos Miklós... Egyébként ne felejtjük el, hogy a mi nemzetünk is négyötöd részben Budapesten

kívül él. Én pedig azt tapasztalom, hogy az emberek többsége csak Budapestet képes látni.

– Ennek is megvannak az okai. Ezenkívül csupán benyomásaink lehetnek az esélyeket illetően, illetve a közvélemény-kutatások adataiból tájékozódhatunk.

– Igaz. S ezzel kapcsolatos a másik nehézség is. Hiszen a többi országban, ahol már régóta demokrácia van, fontos az összehasonlítási alap. De nálunk nincs mihez hasonlítani, mi most nullával kezdünk.

V. Horváth Mária
Fotó: Kapfinger

Diákgyűlések Romániában

A marosvásárhelyi orvostudományi egyetemen a magyar nemzetiségű hallgatók hétfőn felfüggesztették ülésstrájkjukat, mert megérkezett a városba az Ideiglenes Nemzeti Egység Tanács két bizottságának hivatalos képviselője. A testület oktatási és kisebbségi bizottságának elnöke az egyetem vezetőivel, oktatóival, a strájkoló magyar diákok képviselőivel, valamint az egyetem román hallgatóinak küldöttjeivel kezdett tárgyalásokat.

Miközben a megbeszélés tartott, a város főterén a Vatra Romaneasca szervezésében két-három ezer főnyi tömeg gyűlt össze és rögtönzött gyűlés szónokai kérték őket, nem oszlottak szét, a tanácsháza elé mentek és követelték, hogy a Nemzeti Egység Tanács helyi szerveit „tisztítsák meg a magyaroktól”. A nacionalista, szélsőséges tömeg olyan jelszavakat is hangoztatott, hogy magyar rendszámú gépkocsit ne engedjenek be Maros megyébe, tiltsák meg, hogy magyar nyelvű újságokat és folyóiratokat vigyenek Marosvásárhelyre. Támadták Kincses Elődöt, aki Tőkés László perében a lelkes védője volt, majd beválasztották a helyi tanácsba s a testület alelnöke lett. A tüntetők követelték: hívják össze a Nemzeti Egység Tanács városi bizottságát és Kincses Elődöt váltsák le. A tüntetők még a déli órákban is skandáltak, „Itt maradunk, nem megyünk el”. A tanácsháza elé rendőri és katonai egységeket vezényeltek. A tömeget a város vezetői időnként hazatérésre szólították fel, de egyelőre eredménytelenül.

Az orvostudományi egyetem magyar hallgatói ülésstrájkjuk felfüggesztése után a vártemplomba mentek. A város más oktatási intézményeinek magyar diákjaival együtt órákat töltöttek a templomban, ahol szolidaritási megnyilvánulásokra került sor az ülésstrájkot folytató diákok támogatására.

A marosvásárhelyi fiatalok jogos követelése nem mindenütt talált megértésre. A helyi román egyetemi hallgatók szeparatizmussal vádolják a strájkolókat. Ez az alaptalan vád támogatásra talált Románia több egyetemén is. Iasiban az orvostudományi egyetem fiataljai szolidaritásukról biztosították a magyar diákok ülésstrájkját elítélő román orvostanhallgatókat. Ugyancsak Iasiban olyan szélsőséges kijelentések is elhangzottak, hogy a marosvásárhelyi magyar diákok akciója „veszélyezteteti Románia függetlenségét és területi integritását”. Hasonló támogatást kaptak a bukaresti egyetemisták részéről is a marosvásárhelyi román hallgatók, akik gyűlésükön nacionalizmussal vádolták a magyar hallgatókat, s kinyilvánították, hogy a „Nagy Romániáért” küzdenek.

A NEMZETI EGYSÉG IDEIGLENES TANÁCSÁNAK Bukarest

(Folytatás az 1. oldalról)

Tekintettel az 1990. március 16-án és 17-én Marosvásárhelyen lezajlott eseményekre, valamint a megyében kialakult rendkívül feszült helyzetre, az RMDSz Maros megyei vezetősége az illetékes helyi és központi szervek, valamint szervezetek tudomására hozza határozott állásfoglalását.

E hó 8-án a marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet magyar diákjai ülésstrájkba kezdtek jogos követeléseik eléréseért, a magyar nyelvű oktatás visszaállításáért, a magyar hallgatók beiskolázási számának arányos növeléséért és az egyetemi vezetésben való megfelelő képviseletért. Ez az ülésstrájk teljesen békés, példamutató módon zajlott le. A Vatra Romaneasca-nak és a marosvásárhelyi Diákok Ligájának képviselői provokációk sorozatával próbálták a helyzetet elmérgesíteni, és az önálló magyar oktatás visszaállításáért szervezett kulturális célú megmozdulást politikai sikerre terelni. Ennek következtében, valamint a helyi és országos román nyelvű sajtó és tömegkommunikáció szándékosan félrevezető közleményei hatására, március 16-án a marosvásárhelyi Tudor negyedben ittas egyének, kifogsólvá egy gyógyszerész két nyelvű feliratát, zavargásokat kezdeményeztek, és többszáz főből álló román tömeget összegyűjtve több személyt megsebesítettek, két lakásba behatoltak, a berendezést tönkre tették, a lakókat bántalmazták, gépkocsikat rongáltak meg, lincshangulatot teremtettek, és többek között a helyszínen tartózkodó tévéoperatőröket is megverték. A helyi magyar sajtó és rádió munkatársait alig sikerült a tömegből kimenteni. Soviniszta jelszavakat kiabálva a felvonuló román tömeg körülvette a bentlakókat és a zavargások egész éjszaka folytatódtak, letépték a magyar nyelvű plakátokat, letépték és elégették a polgármesteri hivatal magyar nyelvű feliratát. Március 17-én 11 és 14 óra között a Liga Stulentiilor által szervezett felvonuláson és nagygyűlésen szintén atrocitásokra került sor magyar nemzetiségű személyek ellen. Ugyanakkor a hívők nagy megdöbbenésére a menet behatolt a református egyház felsővárosi hivatalába, az ott

tartózkodó személyeket bántalmazta és egyházi javakat tett tönkre.

Reális veszélyét látjuk annak, hogy szándékosan keltett pogromhangulat több megyére is kiterjedhet, ezt bizonyítják a március 13-iki szatmári események. Véleményünk szerint az események háttérben a Vatra Romaneasca szervezet egyes tagjainak az összejöveteleken elhangzott nacionalista, sovíniszta uszítása áll. Megengedhetetlennek tartjuk, hogy sem a municipiumi és megyei Nemzeti Egység Tanács, sem a bukaresti politikai vezetés, illetve a kormány semmilyen intézkedéssel nem vette elejét a beláthatatlan következményekkel fenyegető helyzet kialakulásának. Ez a passzivitás hozzájárul a jóhiszemű román tömegek félrevezetéséhez. A zavargásokban sem a rendőrség, sem más karhatalmi szervek nem avatkoztak be többszöri sürgétésünkre sem, sőt, képviselőinket kiutasították a rendőrség területéről. A helyi vezetés egyes tagjainak magatartása az utóbbi hetekben kimondottan hozzájárul a sovíniszta indulatok elszabadulásához.

A leghatározottabban követeljük a nemzeti kisebbségek létbiztonságának, valamint intézményeik biztonságának szavatolását, olyan kormányintézkedések meghozatalát, amelyek a példátlan uszításnak véget vetnek és egyben a gyakorlatban garantálják egyéni és kollektív jogainkat. Úgy véljük, hogy ellenkező esetben fennáll annak a veszélye, hogy ellenőrizhetetlen megmozdulásokra kerül sor. A magyar kisebbséget képviselő RM Sz. határozottan tiltakozik az ellen, hogy a békés és civilizált formában előterjesztett, minden európai mérce szerint jogos igényekre válaszul egyesek a nyers erőszak eszközeit vonultatják fel, különös tekintettel arra, hogy ezek az igények összhangban állnak az 1918. december elsejei Gyulafehérvári Határozatokkal, illetve a Románia által aláírt nemzetközi szerződésekkel.

AZ RMDSz Megyei és Municipiumi Intéző Bizottsága
Sütő András

Marosvásárhely,
1990. március 17-én

NDK-választások

Minden várakozást felülmúlt a részvétel

A Kereszténydemokrata-konzervatív Szövetség Németországért neví koalíció, a vasárnapi NDK-beli választások nagy győztese, a szavazatok 48,15 százalékát szerezte meg.

Az országos választási bizottság hétfőn hajnali negyed háromkor kiadott előzetes végeredménye szerint a konzervatív tömörülés vezető ereje, a kereszténydemokrata párt (CDU) 40,91, a vele szövetséges Német Szociális Unió (DSU) 6,32, míg a Demokratikus Ébredés 0,92 százalékot szerzett meg az érvényes szavazatokból.

A három párt, amely február elején alakította meg a Szövetség Németországért elnevezésű koalíciót, a választási kampány során rendkívül hathatós támogatást kapott – mind anyagi eszközökben, mind a propagandában – a nyugatnémet testvérpártoktól, a Helmut Kohl kancellár vezette CDU-tól és a bajor CSU-tól.

A keletnémet választás legfőbb vesztese a szociáldemokrata párt (SPD), amely az utóbbi hetekben fokozatosan veszített népszerűségéből. A tavaly októberben alakult párt az NDK első szabad választásán a szavazatok 21,8 százalékát nyerte el. Habár a keletnémet SPD is minden támogatást megkapott nyugatnémet elbarátaiktól, megfigyelők véleménye szerint a két fő erő között az döntött, hogy a CDU ígéri a német egyesülés leggyorsabb megvalósulását. Az anyagi jólét mielőbbi beköszöntésének reménye motiválta a választók többségét.

A négyes párti parlamenti helyért harcba indult 24 párt közül 13 jutott be a Népi Kamarába. A CDU és az SPD után a harmadik legnagyobb erő az egykori állampárt utóda, a Demokratikus Szocializmus Pártja lett, amely a szavazók 16,33 százalékának bizalmát nyerte el. „Hálátlanul bántak el a szavazók az október-novemberi fordulat tényleges elindítóival és szervezőivel, az Új Fórum, a Demokráciát most, valamint a Béke és emberi jogi kezdeményezés nevű szervezettel. A három mozgalom Szövetség 90 elnevezéssel közös listán indult – de nem élvezett nyugatnémet támogatást – s a szavazatok 2,9 százalékát kapta.

A választásokon való részvétel minden előzetes várakozást felülmúlt. Bár az új választási törvény értelmében nem volt kötelező szavazni, a 12,37 millió választópolgár 93,22 százaléka élt szavazati jogával.

Litvániában ezidő szerint nem zajlik semmilyen nagyszabású hadgyakorlat – közölte az MTI moszkvai tudósítójával a szovjet honvédelmi minisztérium tájékoztatói főosztályának illetékese arra a kérdésre válaszolva, hogy mivel magyarízhatók a Litvániában észlelt megélenkült katonai mozgások.

A Litvániából érkező hírek szerint a köztársaságban az elmúlt napokban nagyon megélenkült a katonai egységek mozgása, több nagyváros felett rendszeresen repülnek át katonai gépek. Egyes hírek szerint hadgyakorlat folyik Litvánia területén, más hírek szerint a katonai mozgások a Belorussziában zajló hadgyakorlatok részét képezik. A HM munkatársa szerint a Litvánia területén tartózkodó katonai egységek a balti katonai körzet kiképzési tervének megfelelő csapatmozdulatokat hajtják végre.

Gysi elégedett

Meglepetően jónak minősítette a keletnémet állampárt utódjának, a Demokratikus Szocializmus Pártjának választási eredményét Gregor Gysi, a párt elnöke.

A szavazatok 16,33 százalékát elérő DSP a CDU és az SPD után a harmadik legjelentősebb erő az NDK új törvényhozásában.

Mint a Neues Deutschland hétfői számában megjelent interjúban Gysi kifejtette, a változások gyors menete miatt a párt meglehetősen megújítását a választási kampánnyal egyidejűleg kellett végrehajtani, miközben minden párt elsősorban ellenük harcolt.

Gysi szerint megdöbbenő és lehangoló, hogy a választásból az a CDU került ki győztesen, amelynek semmi szerepe nem volt az októberi-novemberi forradalomban.

– Az emberek elhitték Kohl kancellárnak, hogy akkor juthatnak pénzügyi segítséghez, ha a CDU-t választják. Ez nem választási kampány, hanem üzleti tárgyalás volt – vélekedett a DSP elnöke.

Gysi reményét fejezte ki, hogy a szociáldemokratákkal és más kisebb pártokkal összefogva meg tudják akadályozni „az NDK lakosságának érdekeit ellentétes alkotmánymódosításokat”.

Így sikerülhet elérni, mondta, hogy az NDK bekebelezése helyett egyesületi folyamat menjen végbe.

Titkosrendőrök elbocsátása

A csehszlovák titkosrendőrség tagjainak azonnali elbocsátását követelik azok a társadalmi bizottságok, amelyeket a titkosrendőrség tevékenységének ellenőrzésére hoztak létre a csehszlovák szövetségi belügyminisztériumban, a Cseh Köztársaság belügyminisztériumban, illetve a vidéki kerületi és járási rendőrfőnökségek mellett. A titkosrendőrséget ellenőrző társadalmi bizottságok képviselői szombaton Prágában tartottak tanácskozást és fogalmazták meg követeléseiket, amelyet támogat a Polgári Fórum koordinációs bizottsága is.

Csehszlovákiában már korábban feloszlatták a titkosrendőrség belső hírszerzését. Elhatározták a titkosrendőrség teljes átszervezését, állományának radikális csökkentését, tagjai azonban mostanáig rendelkezési állományban maradtak. A titkosrendőrség országos és helyi tevékenységének ellenőrzésére felállított társadalmi bizottságok most azt követelik, hogy a parlament hozzon törvényt, amely lehetővé teszi, hogy azonnali hatállyal elbocsássák a titkosrendőröket. A társadalmi bizottságok képviselői szerint a titkosrendőrség törvénytelen működése már beigazolódott és tagjaik tevékenységének kivizsgálásához nincs szükség arra, hogy továbbra is a szövetségi belügyminisztérium tagjai maradjanak. Arra is figyelmeztettek, hogy a volt titkosrendőrök „kényeszerpihenője” havonta sok millió koronájába kerül az államnak.

Pozsonyi beszélgetés Barak László költővel, a Független Magyar Kezdeményezés szóvivőjével

– Meglepő kép fogadott Pozsonyban. A magyarországi tömegtájékoztatók ugyanis meglehetősen egysíkú helyzetet ábrázol, híradásaiban és kommentárjaiban nem érzékelhető az itt tapasztalt sokszínűség. A rádió, a televízió és az írott sajtó mintha csupán a nemzetiségi viszályokra lenne kíváncsi, s a kétségkívül meglévő feszültségek mellett kevesebb figyelmet szentel a szlovák-magyar megbékélés tényeinek. Hogyan látjátok Ti ezt?

– Ezt teljes egészében aláírom. Nemzetiségi feszültségek ugyan vannak, de nem olyan mértékben, mint ahogyan arról a magyarországi tömegtájékoztatók hírt ad. A feszültségek színtői a mérvadó politikai szervezetektől elszigetelten működnek. Ilyen a Stur Társaság, amely erőteljes nacionalista szerveződésként tűnik, s aztán a Matica Slovenskának van egy radikális szárnya, amely a szervezet egészére nem jellemző nacionalista tevékenységet folytat. Valójában ez a két szervezet szította a magyarellenes indulatokat. Nyilatkozataikkal és akcióikkal ők keltették feszültséget Pozsonyban és Érsekújváron, valamint egész Dél-Szlovákiában. Állítólag Dél-Szlovákiából érkeztek ezek az 50–100–150 fős csoportok, amelyek „Szlovákia a szlovákoké”, „Magyarok, menjetek a Duna mögé!”, stb. jelszavakat kiabáltak. Úgy tűnik, hogy ezeknek a csoportosulásoknak a szellemi mozgatói azok a hatalomból kiszorult kommunisták, apparátcsikok, akik ilyen módon próbálnak bomlasztani, így próbálják megakadályozni a független mozgalmak együttműködését. Főként a szlovák Nyilvánosság az Erőszak Ellen és a Független Magyar Kezdeményezés együttműködését. Kb. egy héttel a pozsonyi parlamenti ülés és az akkori magyarellenes tüntetés után volt egy újabb nagygyűlés Pozsonyban, amelyen hatvan-hetvenezer ember vett részt, s ahol elítélték a nacionalista

szélsőségeket. Jan Budaj, a Nyilvánosság az Erőszak Ellen vezetője, akit a nacionalista szlovákok magyar származással vádolnak, elmondta, hogy ő elsősorban állampolgár, szlovák nemzetiségű állampolgár, akinek nincsen semmi előítélete a nem szlovákokkal szemben. A nagygyűlésen Meciar belügyminiszter is felszólalt és kijelentette, hogy a törvény szigorával fognak fellépni a nacionalista uszítás ellen.

– Hogyan látja a Független Magyar Kezdeményezés a békés szlovák-magyar együtt- vagy egymás mellett élési távlati esélyeit?

– Föltétlenül úgy gondoljuk, hogy tárgyalnunk kell, folyamatosan tárgyalnunk kell egymással, s nem szabad egyetlen fölkínált esélyt sem elszalasztanunk. Hamarosan megrendezik a választásokat. Nekünk erről az a véleményünk, hogy a szlovákiai magyar kisebbség képviselői akkor sem jutnának be a parlamentbe, ha teljes egészében egy tömbben próbálnának

tömörülni. Mi olyan erővel szeretnénk koalícióra lépni, amelyeknek van koncepciójuk a kisebbségi kérdéssel, s hajlandók is képviselni a kisebbségek érdekeit.

– S van ilyen erő ma Szlovákiában?

– Igen, a Nyilvánosság az Erőszak Ellen, amelynek konkrét kisebbségi programja van, s a koncepciója egyezik a miénkkel. Felfogásuk az, hogy mindenkit egyenjogú állampolgárnak tekintenek, mindenkinek egyenlő jogokat akarnak adni. Ebbe beletartozik az öngazgatás a kultúra és az oktatás területén, s minden olyan más területen, amely fontos a kisebbségek számára. Ez a szándék ebben a mozgalomban megvan, s a mai napig is nagyon jó velük az együttműködés. Hozzá kell tennem, hogy magyar részről is hangzanak el olyan vélemények, hogy a Nyilvánosság az Erőszak Ellen politikai súlya, jelentősége csökkenni fog. Véleményünk szerint ez nem igaz. Reményeinket legutóbb a már említett

nagyszabású tüntetés is igazolta, mert ott láttnivaló volt, hogy a Nyilvánosság az Erőszak Ellen milyen tömegeket képes mozgósítani. Ezen kívül természetesen hajlandók vagyunk együttműködni minden olyan mozgalommal, amely pártolón karolja fel a kisebbségek ügyét.

– Tudomásom szerint a Független Magyar Kezdeményezés, a Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom, valamint a Duray Miklós által meghirdetett Együttélés mozgalom között nézetkülönbségek vannak. Nem egyformán látjátok a távlati jövőt.

– Ez csak egyrészt igaz, ugyanis a Magyar Kereszténydemokrata Mozgalommal kezdettől fogva nagyon erősek a kapcsolataink. Minden fontos kérdésben szorosan együttműködünk. Közöttünk alapvetően nincs nézetkülönbség. A Kereszténydemokrata Mozgalom is a szlovák pártokkal, elsősorban a Szlovák Kereszténydemokrata Párttal, a Nyilvánosság az Erőszak Ellen-nel s természetesen velünk akar tömörülni a választási harcokban. Az viszont tényleg igaz, hogy ellentétek, elvi ellentétek vannak közöttünk és az Együttélés között. Az Együttélés amellett, hogy nevében az együttélést hirdeti, kisebbségi alapon szerveződik, s ez egy többszemélyű országban irritáló lehet. Tehát, ha Miklósék létrehoznak egy kisebbségi tömböt, amely önvédelmi alapon sündisznóállásba vonul, az a többségiek részéről is hasonló reakciót válthat ki, többségi ellenmozgalmak fejlődhetnek ki. Az Együttélés felfogása szerint a kisebbségek dolgában csak a kisebbségek hivatottak dönteni. Mi pedig úgy véljük, hogy nem egy nagy magyar asztalhoz kell leülnünk, hanem minden olyan asztalhoz, ahol a sorsunkról születik döntés.

– Kelet-Közép-Európa országai-ban a demokratikus mozgalmak általa-

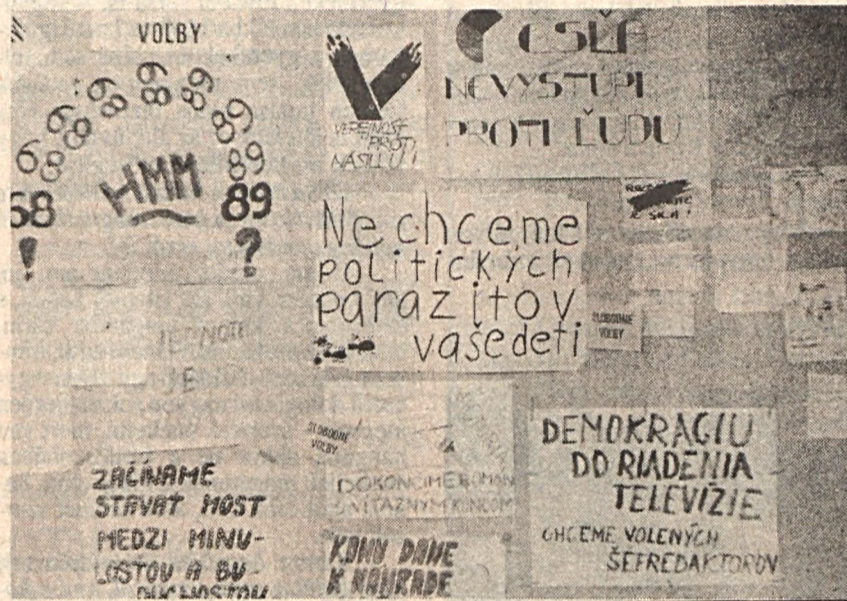
ban nemzeti mezben jelentkeznek. Hozzáértők ugyanakkor azt mondják, hogy a nemzetállam eszméjének Európában befejezett. Térségünkben, s konkrétan Csehszlovákiában meddig tarthat ez a felemás állapot, mikor válthat át a nemzeti függetlenedés valódi demokráciába?

– Csehszlovákiának, akárcsak a többi közép-európai országnak, létérdeke az Európához való felzárkózás, s azt a mérvadó politikai erőket nagyon jól tudják, hogy rendezetlen nemzetiségi, kisebbségi ügyekkel oda nem lehet lépni. Úgy gondolom, hogy ezek az erők ennek érdekében mindent megfognak tenni, hiszen mindenek felett ez gazdasági érdeke is az országnak.

– Csehszlovákiában hamarosan választások lesznek. Milyenek az esélyei a Független Magyar Kezdeményezésnek?

– A Nyilvánosság az Erőszak Ellen felszólította a kis pártokat, s ide tartozik az FMK, de az Együttélés is, hogy a választás előtt egyeztessék az álláspontokat, s azokat a személyeket, szakembereket, akiket közösen javasolnak, fölveszik a Nyilvánosság az Erőszak Ellen listájára. S ha ez így lesz, márpedig miért ne lenne így, hiszen a Nyilvánosságnak is szüksége van a támogatásra, akkor majdnem annyi képviselőt juttathatunk be a parlamentbe, mint most a szövetségi gyűlésbe. Hat vagy hét képviselőt. De ha nem is kerülne be ennyi képviselő, itt akkor is másról van szó, nevezetesen a minőségről. Magyar képviselők eddig is voltak a parlamentben, de abban nem volt semmi köszönet. A hatalom kiszolgálói voltak. Ezért tartjuk nagyon fontosnak, hogy most változzon a helyzet, s cselekvőképes emberek képviseljének bennünket.

Tóth István

Pozsonyi plakátháború

„...énnekem nem kell a föld...”

Csángók között Pusztinán

„Ne higgye Szentséged, hogy... csak egy néhány szétszórt és idevándorolt magyarról van szó. Sok magyar család van, kik egész helységeket tartanak megszállva, és erősen ragaszkodnak hazai nyelvükhöz.”

(Batthyány Ignác erdélyi püspök levele a római pápához 1787-ből.)

A fenti idézetnél alig kevesebb, mint 200 évvel korábbi keltezésű Bartholomeo Brutti közlése (1588), aki 15 ezernyre becsülte a moldvai magyar népességet. De már ennél korábbról is fennmaradtak moldvai katolikus helységek létezését bizonyító oklevelek, amelyek Berzencét 1400-ból,

Lőkősfalvát 1408-ból, avagy Dormánfalvát 1434-ből említik. És jeles királyunk, Károly Róbert sem hadakozott hiába a XIV. század első felében az itteni magyar telepek megsegítése érdekében...

Hogy miért oly fontos kiemelni, katolikus helységekről van szó? Ennek oka a következő: a római katolikus vallás itt egyet jelent a magyar népességgel, amely Moldvában nem egy tömbben helyezkedik el, hanem behálózva az egész országrészt. Sőt, messze keleten, a Pruton túl, Szovjet-Moldáviában is találunk csángókat. (Az utolsó híradás róluk, nyeszterfeherváriakról 1930-ból való.)

Ez az etnikum néprajzilag közel sem egységes. A telepek egyrésze székely, másrésze a székelytől különböző moldvai magyar, és vannak községek, melyek magyarsága sehova sem sorolható. Megmaradásuk a teljesen idegen közegben valóságos csoda. A Codex Bandinix szerzője 1646-ban annyira borúlátó volt, hogy a római katolikus vallásnak legfeljebb ha tíz évet adott... „... az említett ferencendi atyáknak a bákói zárdában való állandó otlakása... (akik) ... az egész tartományban mindenüvé való kijárással a falvakat, városokat főképp a szabófalvi, románai, bákói, forrófalvi és a tatrosi egyházakhoz tartozókat, ahol együttesen

számítva 22 helység van, igen könnyen igazgathatják és lelkigyarapodással kormányozhatják; máskülönben egész Moldvában elenyészik a római katolikus vallás, legfeljebb 6 vagy 10 évi időköz után, ha a mostani határok között mozog.”

Romániai magyar írók 1982-ben juttatták el a pápához azt – a viszonylag csekély port felvert (de ismerve a korszellemet ez nem is csoda) – levelet, amelyből az alábbi részletek valók: „... A moldvai csángó-magyarság... akik soha nem éltek magyar földön, évszázadok óta a Moldvai Fejedelemség hűbéreseként őrizték meg magyarságukat. Sikerral... tucatnyi csángó faluban az idősebb nemzedék ma sem érti, nem beszéli a román nyelvet! A csángó falvak ma, a mezőgazdaság és az ipartelepítés életformát megváltoztató hatására sem alakulnak át, idegen nem telepedhet közéjük, elvéve fordul elő a csángó-román vegyesházasság... A negyedmillió csángó-magyar csak a vallásán keresztül tud fennmaradni! ...ugyanis Szentséges Atyánk

leghűségesebb gyermekei, ősi romlatlan hittel, csodálattal, szeretettel és rajongással keresztények...”

Maga a pusztinai római katolikus egyházközség 1830-ban jött létre, ahol napjainkban a helybeliek és a fiálik – Teckán, Szerbek, Sóskut, Formóza, és a többi – lakosainak lelki ügyeit románul látják el. A múlt század harmincas éveiben itt volt tisztelendő a forrófalvi születésű Petrács Incze János, Döbren-tei Gábor jóbarátja, a moldvai élet legtevékenyebb papja. Később, már klézsei papként Rokonföldi néven élete végéig tudósította a „Magyar Nyelvőr”-t. 1886-ban, rablógyilkosok oltották ki életét.

És manapság? A templomban románul a felirat: „Könyörögj érettünk Szent István”. A „kommuna” lakói a „muszka” televíziót nézik, az emberek Jászvásárba, Karácsonyköre, netán Foksányba járnak dolgozni...

Sok-sok jó magyar ember, akikről semmit nem tudunk...

(t.) Hámori Ferenc
Kapfingér András felvételei

„Amit Istentől kaptam”

„...nincs jogom magamba zárni, mert belémrohadna...”

Conditio Humana

– Ez itt a Csabi, amint épp a szörpívő versenyt nyerte meg – avat be egy közösen megtekintett diakép tükáiba Schwarcz Edit, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola elsőéves hallgatója. A laikus számára a kép nem mutat semmi kirívót, noha valójában nem mindennapi eseményt regisztrál. Középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek tevékenységét rögzíti, Csabival a középpontban. Beszélgetésünk is ennek apropójára indul. – 1985-ben kezdtem foglalkozni ezekkel a gyerekekkel. A Patrona Hungariae római katolikus leánygimnáziumba jártam és nyaranta mehetünk nyaraltni – akkor még Serédre, középsúlyos értelmi fogyatékos gyerekek. Ez egy Székesfehérvár mellett található kis falu, a plébániát kaptuk meg ott is. Egyre jobban vonzódtak ezek a gyerekek, noha a hivatás a pálya iránt már apró gyermekkoromban gyökerezik. Egy missziós pap diavetítéses előadását láttam, aki Afrikában térített és ott ápolt leprás betegeket. Majd tizenkét éves korom körül sokat játszottam egy fogyatékos kislival, azután a nyári táborok sokat segítettek.

Hozzásegített az is, hogy láttam azt a tehetetlenséget, ami ezen a pályán van. Szerény a megoldás a gyerekek ellátására, elhelyezésére. Láttam a szülők fájdalmát is. A társadalom szinte azonnal perifériára szorította őket, amikor az emberek megvetően bántak velük gorombán „beszóltak” nekik a gyereket látva el megjegyzésekkel, holott ő nem tehet arról, hogy neki fogyatékos gyermeke született. Tudom, hogy én ezt megváltani nem tudom, de valamit azért én is tehetek.

– Korábbi beszélgetésünk kapcsán felmerült egy név, aki Önnek példaképe is lehetett, Siményi Kamillóné Eszti néni, akinek érdeme volt abban, hogy Ön az érettségi vizsga letele után a Gyógypedagógiai Főiskolát választotta. Ebben elmondása szerint Eszter néni példaként munkája is motíválta. Kérem szóljon erről is.

– Eszter néniel nagyon sokat beszélgettem erről a hivatásról, az egyik fő gondom az volt, hogy miként lehet ezt a pályát, ezt a hivatást becsülettel ellátni, ha az emberek mellette családjá van, de nem egy ám, hanem négy.

Ő négy gyermeket nevelt fel és nagyon nagy becsülettel végzi ezt a munkát a mai napig is. Sokat harcol az értelmi fogyatékosok jogaiért és a szülők jogaiért. Ez számomra azért is nagy értékű volt, hiszen én egyházi gimnáziumba jártam, s minket szerzetesnők tanítottak és nekik nem volt családjuk. Tehát ők teljesen nekünk éltek.

Az volt a hivatásuk, hogy minket tanítsanak, mi voltunk az ő lányaik, a mi pótmamánk. Ezért vált Eszti néni számomra egy biztos ponttá, hogy ezt a tevékenységet család mellett is lehet folytatni, csak ügyesen kell megtalálni az egyensúlyt. Azért nagyon fontos az, hogy egy gyógypedagógusnak ne csak az értelmi fogyatékosokkal legyen kapcsolata, hanem más irányokban is feltöltődjék, hogy tudjon újra és újra adni. Különben az ember beszűkül és kezdi mindinkább leszállítani a szintet, amit követel a fogyatékosról. Ezt a követelést most jó értelemben értem.

Ahhoz, hogy ő fejlődjön, nekem permanensen „húznom” kell őt és „emelnem,” mert te meg tudod csinálni szellemében. Próbáld meg! Kezdjük előlről! Na, még egyszer! Nekem óriási élmény az, ha három hét alatt a gyerekek megtanulta bekötni a cipőjét. Igaz, hogy tizenkét éves, más szülő ezen már nem ujjongana, de nekem ez egy nagy siker volt. Szent Erzsébet áll példaként előttem, már kicsi koromban

olvastam róla öt-hat mondatot és nagyon mehatott, hogy ilyen fiatalon foglalkozott a szegényekkel, noha ő gazdag volt és hát huszonnégy éves korában meghalt. Ilyen kis képek maradtak meg bennem belőle, hogy talán mindannyiunknak az a hivatása, más-más területen, de mindig odanyúlni a másikhoz!

Conditio Humana

– Megismerhettem az Ön révén a Conditio Humana alapítványt is, amely ugyancsak ilyen irányú tevékenységgel segíti a rászorulókat. Úgy tudom kapcsolatban áll velük. Ha szívesen teszi, kérem szóljon néhány szót az alapítvány lényegéről, tevékenységének mibenlétéről.

– Az alapítvány karitatív, melynek célja, szélesebb társadalmi összefogással az anyagi feltételek megteremtése, olyan intézményrendszer és gondozói szolgálat létrehozása, mely a családok életvitelét könnyíti.

– Mennyiben? Miben áll ez a könnyítés?

– Az adományokból elsősorban a nyári táborozás és az iskola utáni napközi-foglalkoztatás kialakítását tervezi az Alapítvány Kuratóriuma.

– Valamennyi szülő él ezzel a lehetőséggel?

– Magyarországon a középsúlyos értelmi fogyatékos gyerekek számára

a szüleik kérhetik az intézeti elhelyezést. Nagyon sok család nem él ezzel a lehetőséggel, mert szeretik gyermekeiket és vállalják az otthoni neveléssel járó rendkívüli megterhelést. Naponta óvodába, majd foglalkoztató iskolába viszik őket. Szüniidőben azonban a gyermekek felügyelete állandó leköltöttséget jelent számukra. Gondjaik enyhítésére hét évvel ezelőtt társadalmi mozgalom indult. Jómagam hatodik éve veszek részt benne. Ökumenikus keresztény szellemű főiskolai hallgatók csoportokban nyaraltatjuk a gyerekeket, gyógypedagógus szakemberek irányításával. A nyaraltatás költségeit korábban a szülők, egyházközségek és magánszemélyek adományai biztosították. Ezekből a forrásokból csak a legszükségesebbekre tellett.

– Úgy gondolom, hogy a családok gondjait nemcsak a nyári szüniidő gyermekfelügyelete jelenti?

– Valóban. Az idő haladtával, a gyermekek további sorsa is. A foglalkoztató iskolákba 16 éves korukig járhatnak a gyerekek és utána sem felügyeljük, sem megszerzett tudásukat tartásáért biztosítva. Nos ezért is jött létre ez az alapítvány, hogy fentiek megteremtését elősegítse.

– Önt a hivatás tudata mellett a hite is erősíti. Ha megkérem, meg tudhatnánk néhány gondolatot erről is?

– Hitem szerint mindent ami jó, ami bennem van, azt Istentől kapok, s ezért sincs jogom magamba zárni, mert belémrohadna. Hanem adni, mindent odaadni. Például egy ilyen egyszerű dolog, ami nagyon sok emberben megvan – szeretek énekelni, mert van hangom, akkor ne a fürdőszobában énekeljek magamnak a tükör előtt, hanem ahol csak kell, ahol örömet szerzek vele.

– Kérem beszéljen az alapítvány, azon belül a saját terveiről, ami a közeljövőt illeti.

– A nyárig két típusú foglalkozást tartunk a gyerekeknek, meg a szüleiknek is akik igénylik, hogy a gyermekek hittan oktatásban vegyen részt, azoknak hittanórát tartunk. Párásán a ferences rendházban kaptunk termeket. Hittanórájuk külön van az elsőáldozásra készülőknek, külön van a kicsiknek meg a nagyoknak is. Ezzel párhuzamosan a Moszkva téren – egy

úttörőházban tartunk játszótérrel, azoknak a gyerekeknek, akiknek a szülei nem kéri a hitoktatást. A ferences rendházban egy ferences atya is segít, Gáspár testvér, ő készíti fel a leendő elsőáldozókat. Nyáron pedig nyaralni megyünk a gyerekekkel, most már hat plébániát kaptunk. Fialalok jönnek segíteni, főleg főiskolás korúak, de érettségizők is.

– Merre találhatók ezek a táborok?

– Hát, Miskolc környékén, Északi középhegység. Bodrog.

– Közelebbre?

– Girincs, Bodrogolasi, most kaptuk meg Megyaszót. A táborokban egyrészt azért vannak, hogy a szülők pihenhessenek, míg mi felügyelünk gyermekeikre, hogy együtt lehessenek, ami nagyon fontos a családi élet harmóniája szempontjából. Hogy ahol még nem csonka a család, egymással is foglalkozhassanak, mert különben szétesik. Na, meg sok helyen egészséges gyerekek is vannak, azokkal is nyaralni kell. Pihenjenek ez a lényeg. Meg a sérült gyerekeknek is jó, hogy együtt rendezzünk „egy nagy bulit”, úgy mond. Ilyenkor nem elkényeztetésről van szó, hogy csak az legyen amit ők akarnak, hanem ügyesen irányítva, hogy tovább fejlődjenek. Fejlesztjük egyrészt a gyerekek kez ügyességét, hallását, ritmust. Mindezt játékkal. Ugyanakkor a közösségi tudatot is, a játékos versenyek erre nagyon jók, hogy a csapatért harcolok. Meg az alkalmazkodást. Hogy én az asztalra vágok és anyuci azonnal ugrik, mert különben el kezdek hisztizni. Ezeket próbáljuk elérni. Illetve, azzal, hogy visszük a gyerekeket nyaralni, újabb helyekre, az emberek is szembe-sülnek azzal, hogy igen vannak ilyen emberkéik is. Eddig általában mindezt segítettek. Először zavarban voltak, mert nem tudták mit kezdjenek egy ilyen gyerekekkel, de később nagyon megszerették őket. A legutóbb, falusi néni jött nekünk főzni.

– A foglalkoztató iskola befejezése utáni időszakra van-e konkrét tervük?

– Igen. Gyöngyös mellett, Nagyrédén, a falu vállalja a foglalkoztató kialakítását. Mezőgazdasági munkát végezzenek.

– Hitet, erőt és kitartást kívánok a megvalósulásához.

Bayer Béla

Családi pótlék alanyi jogon

Az alanyi jogon járó családi pótlékról szóló törvény – az Országgyűlés február 27-i határozata alapján – 1990. április 1-jén hatályba lép. Eszerint azok, a háztartásukban gyermeket nevelő szülők – is – részesülnek családi pótlékban, akik eddig munkaviszony vagy egyéb biztosítással járó jogviszony hiányában erre nem szereztek jogot.

Az új családpótlék-törvény szerint 19-ről 20 évre módosult a családi pótlék folyósításának korhatára. Ez azok után jár, akik középfokú oktatási intézmény nappali, illetőleg a dolgozók általános vagy középiskolájának ifjúsági, fiatalok tagozatán folytatnak tanulmányokat. A háztartásukban egy gyermeket nevelő szülők a gyermek 6. életévének betöltését követően is jogosultak családi pótlékra. Ezért április 1-jétől 1600 forint jövedelempótlék helyett az egy gyermeket megillető 1770 forint családi pótlékban részesülnek. A kettő- és a többgyermekes családok változatlanul a januárban megállapított ellátást kapják. Így a családi pótlék összege a kétgyermekes családoknál 2070, a három-, és többgyermekes családoknál 2200 forint gyermekenként.

A családi pótlék jár azok után a tartósan beteg, illetőleg testi vagy értelmi fogyatékos személyek után is, akik rokkantsági járadékban, illetve rokkantsági nyugdíjban részesülnek. Az emelt összegű pótlék változatlanul 2550 forint.

Az új törvény lehetővé teszi, hogy a családi pótlékot bármelyik szülő igénybe vehesse. Ha az eddigiektől eltérően a másik szülő kívánja azt felvenni, akkor azt a szülőnek együttes nyilatkozatban kell a családi pótlékot folyósító szerv tudomására hozniuk. Azok, akik már eddig is részesültek családi pótlékban, külön igény benyújtása nélkül változatlanul megkapják.

Azok a személyek, akik az új törvény alapján lesznek jogosultak a családi pótlékra, igényüket az állandó lakóhelyük szerint illetékes társadalombiztosítási igazgatóságánál, illetve kirendeltségénél március 22-e utáni személyesen nyújthatják be. A családi pótlék igénylésekor a személyi igazolvány mellett a háztartásban lévő gyermek eredeti születési anyakönyvi kivonatát kell bemutatni. Amennyiben középfokú tanuló után kéri a családi pótlékot, mellékelni kell az iskolalátogatási igazolást is.

(MTI)

Utazás '90

Fontosak lettünk Európának – ez az egy tanúság biztosan levonható a március 16–20. között megrendezett Utazás '90 tapasztalatainak alapján. Olaszország és Ausztria utazási irodái és turisztikai hivatalai példát mutattak magyar társainknak arról, hogyan is kell a vendégeket csalogatni. Az olaszok szinte városként, de legalábbis meggyéknként jelentek meg prospektusaikkal és élő képeslapjaikkal.

A kiállításon ugyanis egy-egy tájegység művészei is bemutatkoztak, valódi itáliai hangulatot kelte a látogatókban. A bemutatókat talán ízek tették élvezetesebbé, s a megfáradt látogatók mintha csak egy hosszú és forró tengerparti nap végén üldögnének szállodájuk teraszán, hamisítatlan cappuccinot kortyolgathattak. Nyoma sem volt a nyelvi nehézségeknek, ami nem azt jelenti, hogy több ezer magyar tanult volna meg olaszul, hanem azt, hogy az olasz turistaparadicsomok valóban szemet vetettek hazánkfiaira, akárcsak ausztriai szomszédaink. Pontos katalógusok, még pontosabb ár-

Nagy csalódások – halvány remények

megjelöléssel. Tiroli zene, vasúti menetrend és kiapadhatatlan jókedv jellemezte kiállításukat. S még egy színfolt: egy élelmes magyar kivándorlóva a határon túra most Ausztria állatait, növényeit s legkülönbözőbb tájait hozta magával – marcipánból. Görögország, Izrael és Finnország mellett megjelent Korea is, arról győzve meg bennünket, hogy ha idén még elérhetetlenek leg-többünk számára, nincs messze az idő, mikor egyre többen kelhetünk útnak, s nem csak Európában. Szóval szép és színes volt a kínálat már ami a külföldi kiállítókat illeti. A hazaiak? Hiába szaporodnak az utazási irodák, helyelközzel még tetten érhető a nemtörődömség, a piacutatás hiánya. A nagyok az idén sem tudtak újat nyújtani a kispénzűeknek. Sok tizezres, sőt százezres világcsavargásaikat csupán kevesen engedhetik meg maguknak, az olcsóbb utak pedig szürkék, fantáziátlanok. Mintha a magyar vendég nem is lenne vendég.

Jó példa erre Románia. Évek óta egyre kevesebb utat szerveztek ide az irodák. Az idénre a legtöbb programfüzetből ki is maradtak ezek. Aztán jött a forradalom, s több helyütt ígérték, hogy az Utazás '90-re új romániai kínálatlall jelentkeznek. Nos nézzük, mi ez az új: a kínálat nem, az változatlanul a régi. Tengerparti nyaralás Mamai-ban, erdélyi körutazás. Hogy a kettőt össze is lehetne kapcsolni? Senkinek nem jutott eszébe, mintahogy az sem, hogy lehetnek olyanok is, akiket román-ia belső tájai érdekelnének. Az árak a régié, 5–10 ezerből megoldható a

nyaralás, de csak találgatni lehet, milyen színvonalú szolgáltatást kapnak majd a kiutazók. Hasonló a helyzet más „szocialista” országokkal is. Gyakorlatilag egyetlen magyar iroda sem kínál lengyel vagy kelet-német körutazást. A belföldi helyzet sem sokkal jobb. Évek óta alig változik a prospektus, szinte csak az árakat kerekítik egyre feljebb, pedig a magyar családok jelentős részének ma már egyáltalán nem telik külföldi nyaralásra. Ha még is kínálnak valami újat, az ár magas.

Az utaztató mamutok mellett egyre több a fürgé és jóval olcsóbb kis irodák. Csak egy példa: az IBUSZ hatezer forint körüli áron kínálja az egyhetes üdülést a Domolos kastélyban. Ugyanezt a kiállítás időtartama alatt a kastélyt üzemeltető kft. alig több mint négyezerért ajánlhatja. A tapasztalat azt mutatja, belföldre érdemesebb kisebb helyi irodákban lekötni az üdülést, de a külföldi utak esetében a nagyok drágább útjaira biztosabb áldozni.

A falusi turizmus sokkal jelentősebbé válhat mint még akárcsak tavaly is gondoltuk volna. A városi zaj, por elől egy-egy vidéki nemesi kuriába szívesen elbújik mindenki. Kuria pedig van bőven, ha nem is ezrelék, de néhány tuat felújítható és átalakítható vendégfogadóvá, biztos tőkebefektetésnek tűnik az elkövetkező évekre. Amit a kuriák nyújtani tudnak: közepes ár-kategória, aktív sportolási lehetőség, csend. S még valami: bizonyítják, hogy bár hazánk kicsi, sok és változatos tájegysége van.

– csik –

Magyar–román értelmiségi csúcs

(Folytatás a 1. oldalról)

A magyar diplomácia vezetője ugyanakkor kifejezte azon reményét, hogy sikerül valóban új alapokra helyezni a magyar–román kapcsolatokat és a két napos találkozó hozzájárulhat a demokratikus Európa felépítéséhez. Még hozzá egy olyan Európához, amelyben a határokat nem megváltoztatni, hanem semlegesíteni

kell. Horn Gyula azt is kijelentette, hogy a vitás kérdéseket minden bizalommal nem lehet egyik napról a másikra megoldani, de a felszólalók, amennyiben figyelembe veszik a két nép érdekeit, a közös szellemiség erejével tartós kapcsolatokat teremthetnek országaink között.

Tegnap a déli órákban Josef von Ferenczy elnöklétével, valamint Csoóri Sán-

dor és Gabriel Liliceanu társelnöklétével megkezdődött a magyar–román értelmiségi csúcstalálkozó plenáris ülése, melynek első felszólalója Bodor Pál románul intézte szavait a hallgatóságához. Bodor tulajdonképpen „javaslatcsomagot” bocsátott vitára, melynek egyes elemei egy közös magyar–román könyvsorozat elindítását, valamint lapalapítást szorgalmaznak, és felvetik magyar-ról a dákor román kontinuitás elméletéről folytatott viták moratóriumát.

(t.hámori)

Menekülés a forinttól

Éveken át írtak róla, mára valóság lett: Magyarországon lényegében kettős valutarendszer működik. Amióta minden eredetigazolás nélkül bárki be-
rakhatja nyugati valutáját a bankba, ez lett a lakossági megtakarítások megőrzésének legnépszerűbb formája. Érzékelhetően csökkent az érdeklődés az ékszeres, festményes iránt, aki csak teheti – s ma jogilag mindenki teheti – valutában tartja a pénzét. A dollár, márka, schilling iránti kereslet minden korábbi felülmúlt, a hivatalos és a feketeárfolyam közötti rés 35–40 százalékos. A nyugati valuták feketepiaci kelendőségét jelzi, hogy az idegenforgalomból minden ellenkező célzatú intézkedés dacára folyamatosan csökken a hivatalos „devizabevétel”. Így 1989 első 11 hónapjában 46 százalékkal nőtt a konvertibilis elszámolású országokból érkezők száma, a dollárban számitott devizabevétel pedig csak 9 százalékkal. Az egy beutazóra jutó, hivatalos beváltásból származó devizabevétel az 1988-as 63,3 dollárról 47,1 dollárra csökkent.

A lakosság tulajdonképpen racionálisan viselkedik, hiszen a dollár fekete-piaci árfolyama nagyjából az inflációt követve emelkedik. A forintot valutára cserélő állampolgár abban a nem is alaptalan hitben él, hogy pénzének értékét meg tudja őrizni.

A pénzügyi szakemberek most mégis vészharangokat kongatnak, és drasztikus korlátozásokat sürgetnek a kettős valutarendszer ellen. Vajon mi-

ért? Milyen veszélyei vannak ennek a látszólag kényelmes megtakarítási módszernek?

Az egyik veszély, hogy a jelenség nem marad meg a megtakarítások szférájában, hanem átszivárog a kiskereskedelem, a szolgáltatás, az „ingyenes” egészségügy területére is. Márpedig, ha egyes termékeket, gyógyszereket, szolgáltatásokat csak kemény valutáért lehet megvenni, akkor a lakosság túlnyomó része, amely forintjövödméből nem hogy dollárban megtakarítani, megélni is alig tud, elviselhetetlen hátrányba kerül.

A kettős valutarendszer az inflációt is növeli. A jó pénz kiszorítja a rossz pénzt – a Gresham-törvény logikája szerint mindenki menekülni akar a forinttól. Ennek az egyre gyorsuló folyamatnak a vége a forint ellehetetlenülése.

A forint konvertibilissá tétele a magyar gazdaság talponmaradásának egyik feltétele. Márpedig ez csak akkor következhet be, ha a forint erős, mindenki által elfogadott, forgalomképes pénz. Ilyen értelemben a két egymáshoz látszólag nagyon hasonló pénzügyi aktus, nevezetesen, hogy a polgár a forintját a kapualjakban dollárral cseréli, meg az a lehetőség, hogy hamarosan, ha akarja, forintját a bankban hivatalos árfolyamon dollárra válthatja, nos, ezek kizárják egymást. Amíg menekülünk a forinttól, nyilvánvalóan a forint nem lehet konvertibilis.

P. É.

Börzretrend Tokióban

A tokiói börze részvényárfolyamai a hétfői napon „széles fronton” zuhantak. A NIKKEI-Index 1353,20 pontot esett, ez 4,15 százalékkal kevesebb a hétfői értékénél. A börze történetében ez volt a harmadik ilyen arányú visszaesés. Egy dollár 19-én 153,55 jent ért, ez 1,05 jennél magasabb a pénteki árfolyamnál. Az NSZK márkának a dollárhoz viszonyított értéke hétfőn 1,6872 volt, míg pénteken egy dollárért 1,6985 DM-t kellett adniuk az érdeklődőknek. Frankfurtban száz keletnémet márkáért 17 DM-t adtak a bankok. Az arany kilogrammonkénti ára Frankfurtban 21 810 DM volt, míg Londonban 400,25 dollárt ért az arany kilogrammjá.

(B. B.)

Mit csinál a Gazdasági Kamara vidéken?

Központosítás helyett önszerveződés

A Magyar Gazdasági Kamarát mostanában sok bírálat éri. A vállalatok, főleg a kisebbek, azt kifogásolják, hogy a kamara még ma is sok esetben az állami gazdaságpolitika képviselője és nem a vállalatoké. A vidéki tagvállalatok pedig a túlzott központosítást, a hiányos információt, a különféle szolgáltatások, az érdekvédelem bonyodalmas eljárásait róják fel. A nagyrészt megalapozott bírálat arra készítette a Gazdasági Kamarát, hogy jelentős lépéseket tegyen a területi szervezetek létrehozására, az alulról építkező rendszer megvalósítására. Arató Ferencet, a Gazdasági Kamara területi kérdésekkel foglalkozó főosztályvezetőjét arra kértük, ismeresse hogy áll ma a területi szervezetek ügye.

– A nyolcvanas évek elején a közgazdaság regionális átszervezésével számolva hat vidéki központot hoztunk létre Szegeden, Debrecenben, Miskolcon, Győrben és Pécsen. Azok a megyék, ahol nem alakult regionális központ ezt rossz néven vették, ráadásul a regionális átszervezés sem valósult meg, ezért fokozatosan a többi megyében is helyi tagozatokat hoztunk létre. Az utóbbi hónapokban roppant módon felgyorsultak az események, a megyei tagozatok láthatóan az önállósulás irányába változnak, már így működik a győri és a szegedi kamara. Sőt már az első városi kamara is megalakult Sopronban, és várhatóan nekik is lesznek követők.

Arra számítnak tehát, hogy az eddigi központosított rendszer úgy alakul majd át, hogy a helyi önálló kamarák központi szerveként hozzák létre az új Gazdasági Kamarát. Ez a szervezeti változás természetesen a tartalmi mun-

kában is változásokat kell hogy hozzon. A 2100 tagvállalattal csupán 900 a budapesti, s ennek az aránynak most már az érdemi munka során a vidéki tagjainak nyújtott szolgáltatásokban is tükröződnie kell.

A megyékben egyes kérdésekben már teljesen önálló munka folyik, mindenekeletül a belkereskedelmi, mezőgazdasági, élelmiszeripari tagozatokban. A pénzügyi, közgazdasági szabályozók társadalmi vitájába azonban nehezen tudjuk őket bevonni, mert gyakran – talán nem véletlenül – itt Budapesten is csak a döntés előtt egy-két nappal küldik meg a minisztériumok az előterjesztéseket. Igen eredményesen működnek a kishatármenti kapcsolatok szervezésében a területi tagozatok.

A nemzetközi kapcsolatok, a korábbi kulturális jelleggel szemben, egyre inkább gazdaságiak, így például a nyugat-dunántúli és az osztrák tartományok közt mind intenzívebb az együttműködés. Pécs Feldbachal, Szeged Turkuval tart fenn ilyen kapcsolatot. A mind jelentősebb regionális vásárok szervezésében is döntő szerepük van a helyi kamarai tagozatoknak, Pécsen, Debrecenben, Miskolcon, Sopronban mind nagyobb nemzetközi résztvétellel tartják ezeket a bemutatókat. A kishatármenti termelési együttműködések is egyre elterjedtebbek, a magyar-jugoszláv viszonylatban tej, cukorrépa

„A romániai magyarság szellemi újraéledésének, és szervezeti együttműködésének a biztosítékaként Kolozsvárott megalakult az Erdélyi Magyar Műszaki-Tudományos Társaság. (EMT) A Társaság célja a gazdasági fellendülés alapját megteremtő ipari, technológiai és kutatási színvonal fejlesztése, valamint a nemzetgazdaság különböző szintjein tevékenykedő magyar nemzetiségű, és magyarul tudó más nemzetiségű műszakiak szaktudásának gyarapítása. Ezenkívül a Nemzeti Megmentési Frontnak a romániai nemzeti kisebbségek jogainak meghirdetett Nyilatkozata értelmében, Románia hasonló testvérszervezeteivel karöltve kívánunk hozzájárulni szellemi életünk színvonalának magasabb szintre emeléséhez az ország haladásához és fölemelkedéséhez.” (Kivonat az Erdélyi Magyar Műszaki-Tudományos Társaság megalakulási nyilatkozatából.)

Erdélyszerte sokan a magyar műszaki értelmiségtől várják azt a programot, mely révén a két és félmillió kisbbség talán fellélegezhet. Annyi bizonyos, lehet vitatkozni azon, hogy ez a kétségtelenül igen magasán képzett réteg mire lenne képes. Mégis miként látják ők a helyzetüket és lehetőségeiket a napról-napra változó erdélyi közéletben? Beszélgetőpartnerem Selinger Sándor fizikus, a Társaság elnöke.

– Társaságunkat egyrészt abból a megfontolásból hoztuk létre, hogy az erdélyi magyar intelligencia többségét jelentő műszaki értelmiséget összefogjuk, és szervezett keretek között tanítsuk meg ezen réteget műszaki nyelven is magyarul gondolkodni. Másrészt szeretnénk biztosítani ebben a körben is az információk szabad áramlását. Ugyanis alig néhány év leforgása alatt minden Magyarországon megjelenő műszaki és természettudományos kiadványtól elestünk. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy műszaki kérdésekben már anyanyelvünkön sem tudjuk szabatosan kifejezni magunkat, noha mind-

P. É.

Gazdaságpolitikai rovatunkat szponzorálja az M&M Szoftverház Kft.

Ök lennének a jövő?

Az EMT, és céljai

annyian legalább három nyelvet beszélünk.

– Ezek szerint az információcserét, és az erdélyi magyar műszaki nyelv gazdagításának ügyet viselik elsősorban szívükön. Megalakulási nyilatkozatukból viszont az is kitűnik, hogy egész Románia felemelkedéséért is tennének. Hogyan?

– Ezen a területen már előretelünk. Azaz szeretnénk versenyképessé válni nemzetközi szinten is. Végeredményben ezt úgy képzeljük el, hogy bizonyos vállalkozási szellemnek meg kell jelennie az itteni műszaki-tudományos berkekben is, mert e nélkül mindaz, amit az ország vezetői elképzeltek, szinte lehetetlen. Ha terveink megvalósulnak, hát ebben a versenyben vállalnunk kell nemzetiségi létünket úgy, hogy szakmai szempontból is felkészültek legyünk, és segítsünk a nyitásban.

– Hogyan gondolják a román társzervezetekkel történő együttműködést?

– Egyik fő feladatunknak tekintjük a román és a magyar nemzet közötti híd szerepének betöltését. Lehetőségeinknél maradván ezt úgy is megvalósíthatjuk, hogy a román kollégáknak továbbadjuk információinkat. Ez mindkét fél számára kifejezetten hasznos lenne, miután együtt dolgozunk a gyárakban és a kutatóintézetekben. Tehát az értesülések is forogjanak közközt.

– Az adattárolást miként tudnák megoldani?

– Szeretnénk létrehozni egy saját, komoly eszköztárat, amely magába foglalná azt a számítógépes rendszert, amely a különböző szakterületeken dolgozó kollégák információ igényét elégítené ki. Ide tartozik, hogy nem csupán műszaki szakemberekre számí-

tunk, nyitottak vagyunk a természettudományokkal foglalkozók számára is. A későbbiek során részükre is vállaljuk szabadegyetemek és vándorgyűlések megszervezését, de szeretnénk a műszaki könyvkiadással kapcsolatos lektori feladatokat is ellátni.

– Ismeretné az EMT szervezeti felépítését?

– Az erdélyi sajátosságok figyelembevételével, és a MTESZ felépítéséhez hasonlóan szerveződjünk. Egyelőre az alakuló ülések időszakát éljük, de a kolozsvári – több mint 250 tagot számláló – szervezési központ mellett már Aradon, Temesváron, Marosvásárhelyen és Székes-Udvarhelyen is létrejöttek fiókintézményeink. Itt szólnék kapcsolatainkról is. Már elküldtük bemutatkozó leveleinket a MTESZ tagszervezeteihez, és szeretnénk együttműködni a Konjunktúra és Piacutató Intézettel, valamint a Neumann János Társasággal is.

– Sokhelyütt és sokaktól hallani, hogy az erdélyi magyar műszaki értelmiség rendelkezik elsősorban olyan kvalitásokkal – szürkeállomány! –, melyek révén megnyugtató és célravezető javaslatokat dolgozhatnak ki a kisebbségek egyenjogúsítása érdekében. És azt már itt is felismerték: az információ = hatalom. Önök, reményeik szerint, hamarosan rengeteg ismeretet fognak felhalmozni.

– Nézze, az indulásnál leszögeztük, hogy az EMT az RMDSZ-szel együttműködő, önfenntartó jogi személy. Ez azt jelenti, hogy érdekvédelmi kérdésekben a Romániai Magyar Demokrata Szövetség segítene nekünk. Azért a feltételes mód, mert még nincs kiforrott kapcsolatunk velük. De együttműködésünk esetében részünkről szakmapolitikai kérdésekben rendszeres állásfoglalások várhatók. Addig is tartjuk magunkat eredeti elhatározásunkhoz: e szerint az EMT kifejezetten tudományos szervezet...

(t.) Hámori Ferenc

TŐZSDÉRE MAGYAR!

Járay Zsigmond a pénzreformról, az értékpapirokról, a hazai ECU-ről

– Kedves Járay Zsigmond, ön nemcsak pénzügyminiszter-helyettes, hanem a Bankfelügyelet vezetője is. Véleménye fontos: kell Magyarországon tőzsde?

– Feltétlenül. A tőzsdéknek óriási szerepük van a tőke szabad áramlásában. Piacgazdaságot, szabad döntéseket, tehát politikailag szabad embereket tőzsde nélkül nem lehet elképzelni.

– Csakhogy sok minden hiányzik...

– Persze. De legalább tudjuk, hova akarunk eljutni. Ma a magyar pénzügyi rendszer teljes mértékben deformált; jelenleg is a régi centrális gazdaságirányítás logikája érvényesül. A költségvetés elvonja az emberek, a vállalatok által megtermelt jövedelmek 65 százalékát, hogy azután újra osztódhassanak ezek a pénzek. Állami támogatásokat ad a vállalatoknak, beruházásokat finanszíroz, nyugdíjakat fizet, de mindaddig, amíg ez nem változik meg, addig nem lesz piacgazdaság. Ha a jövedelmeket elvonják, akkor nem lehet szabadon dönteni. Tehát drasztikusan vissza kell szorítani a költségvetést. És a költségvetés által elhagyott terepet a bankrendszernek, a tőkepiacnak és a biztosítási rendszernek kell átvennie.

– Mikor következik ez be?

– Nehéz megmondani. De azt hiszem, néhány év alatt meg lehet ezt csinálni. Ha olyan kormány jön majd létre, amelyik elegendő energiával lát hozzá ehhez a programhoz.

– Milyen tőzsdéleltre számít?

– Kezdetben lanyhára, mert alapvetően befektetőkre és értékpapírokra van szükség; enélkül nem lehet tőzsdét játszani. Ahhoz viszont, hogy az átlag magyar tőzsdei szereplőként vagy a tőzsdén keresztül befektetőként megjelenjen, merőben új pénzügyi rendszerre van szükség. Ez a rendszer otthagya a pénzt az embereknek, és arra ösztönzi őket, hogy azt fektessék be. Ehhez pedig adókedvezmények kellenek, meg kedvezményes hitelezés.

– Azt is elképzelhetőnek tartja, hogy meg kell szüntetni a forintot, és új pénznemet kell bevezetni?

– A drasztikus reformok híve vagyok. Teljes ár-, bér- és pénzügyi reformot kell csinálni Magyarországon. Apránként, kis lépésekkel itt már nem lehet megújulni. A valutareform tehát elkerülhetetlen. Hogy azután az új pénzt forintnak fogjuk-e hívni vagy koronának, az teljesen mindegy.

A dolog lényege nem is ez. Komoly külföldi pénzügyi körökben fölmerült az a gondolat, hogy nyugat-európai pénzgazdaságot, az ECU-t esetleg Magyarországon kellene, mondjuk úgy: második valutaként persze, konvertibilis pénznemként, kísérleti megoldásként bevezetni.

– Hát ez elég meglepő ötlet.

– Nem nélkülözi a realitást. Gyakorlatilag mi lennénk az a kelet-közép-európai ország, amelyik a legközelebb áll a Közös Piac pénzügyi rendszeréhez.

B. I. G.

ÉS ÖN KIRE KÍVÁNCSI?

Az Igazságnál fejeztük be a beszélgetést e sorozat legutóbbi részében Vészi Jánossal, s ugyan-csak az Igazsággal kezdünk Szilvási Lajossal.

*

Úgy gondolom, hogy a többség Szilvási Lajost írónak ismeri. Csak kevesen tudják, hogy 1956 októberében Obersovszky Gyulával abban reménykedve, hogy a dolgok békésebb fordulatot vesznek, már az Igazság újságírói stábját szervezték. Mert hitték: az Igazság nem halhat meg. Arra sem gondoltak, hogy tetszhalottá kell válnia.

A dolgok november 4-én egészen más fordulatot vettek, mint amiben mi reménykedtünk... bár próbálkoztunk az Igazságot valamilyen formában fenntartani, ám kiderült, hogy józan ellenzéknek sem kellünk az akkor hamarjában kialakult tömegkommunikációban. Akkor Gyuláék próbálkoztak az Éltünkkel – a magyar szamizdat őseivel – aminek a sorsa törvénytörően az lett, ami lett.

Vagyis úgy végződött, ahogyan végződnie „kell”.

Igen, mert akkorra a besúgás újjáéledt. Viszont Gyula és a kollégái nem tanultak meg konspirálni és földalatti mozgalmat csinálni, tehát törvénytörően volt, hogy csak lebukni lehetett. Mert minden olyan helyen, ahol az ellenállás valamilyen szervezett formát öltött, minden tíz ember között volt egy besúgó. Így volt ez a Péterfi Sándor utca pincéjében is.

Az azt követő három évtizedben technikai lapoknál volt szerkesztő. S most, nyugdíjasként hogy érzi magát, milyen a közérzet?

Köszönöm, a közérzetem nagyon rossz. Világéletemben mindig averzióm volt a köpönyegforgatással szemben, s e kategóriát illetően rengeteg undorító élményem van... Annyi, de annyi neofitát láttam ebben az elmúlt negyvenöt esztendőben, hogy nagyon elegem lett belőlük. S most megint látom előbukkanni őket – se-regestől. Sajnos, jönnek a senkik. A mostani viszonyok is éppen az ő előtérbe kerülésüknek kedveznek, s most úgy tűnik, hogy sikerül is megkapaszkodniuk az értékteleknél is.

Mi lesz ennek a vége?

Ki tudja? De kezdjük el történelmileg áttekinteni a dolgot. 1945 után egy egészen új világban kezdtünk el bizakodni. Becsületesebb, tisztességesebb új világban, mint amilyen a háború előtti volt. Közben meg is kezdődött a karrieré építése a különböző pártokban keresztül. A korábbi politikai szélhámosok, a legkülönfélébb árnyalatú jobboldaliak zöme a pártokba épülve igyekezett felülre kerülni. Ennek következményeit nem hiszem, hogy magyarázni kellene... Például a legnagyobb polgári párt, a kisgazdapárt élére kerülők megéreztek, hogy az csak egy pünkösdi királyság, úgy-hogy nyomban elkezdtek „építkezni” más irányba is. Eljutott a párt oda, hogy Rákosi Mátyás előbb tudta, mi történt a kisgazdák elnökségi ülésén, mint mondjuk a kisgazdapárt választmányának tagja Rákosszentmihályon.

Utána jött a fordulat éve...

Én tizenöt évesen lettem a kommunista párt tagja. Valóbar a társadalmi szegénység legmélyéről indultam, s ebben láttam az új eszmét, az új világ lehetőségét. De azt is láttam, hogyan önzönlődtek el azt a nyomorult kommunista pártot a legkülönfélébb eredetű pesti és nem pesti burzsuji gyerekek és mutatták meg, hogy ők külön boldogok minden nyavalyás prolinál.

Vajon ez törvénytörően az ilyen világ-rengető társadalmi változásoknál?

Voltaképpen igen, de nem muszáj ennek mindig tápot is adni. Másképpen: nem muszáj piedesztálra emelni azokat, akiknek a legnagyobb a szájuk, akik a lehangosabbak.

Ezzel szemben mi van most? Ön hogyan látja?

Egyrészt van a köpönyegforgatás, másrészt pedig vannak a neofiták. A köpönyegforgatás a legpregnansabbban a mi szakmánkban – nekem már csak volt szakmám – az újságírásban követhető nyomon... A tévéből visszanéz rám egy volt kolléga, „szellelesen”-gunyorosan beszél

A neofiták és a pökhendiség megvetése

az évekkel ezelőti dolgokról, mintha ahhoz neki semmi köze nem lett volna. Az én fülemben pedig benne van az egy esztendővel, tizenöt hónappal ezelőti lelkes magyarázata a zseniálisról, az egyedül üdvözítőről...

Azért ne csak az újságírók köpönyegét tegyék nagytó alá, mert nem mi hordjuk a legszínjátzóbbat.

Nem... csak ezzel kezdtem. Ugyanez tapasztalható a gazdasági életben. Nem titok, hogy az elmúlt évtizedekben ahhoz, hogy valakiből akárcsak műhelyfőnök lehessen, le kellett tenni a politikai obulust. Tehát emberek ezrei mondhatnák: „én lettem az obulust, de semmi közöm nem volt hozzá, ám ezt nem érzem jóvátehetőnek, éppen ezért, nem csinálom száznycolvan fokos fordulatot, s nem kiáltom ki magamat ügyeletes szűznek, áldozatnak, üldözöttnek...”

Ezzel szemben Ön nem panaszkolja föl üldözöttségét, noha rendszeresen kipenderítetik a pályáról. Azért, mert Obersovszkyék perében a védelem koronatanúja volt, mert keményen vitázott az ügyéssel. Egyszerűen: viselte sorsát, s keményen dolgozott. Nem hiszem, hogy sok olyan felnőt embert találunk az országban, aki legalább egy könyvét ne olvasta volna. S mégis... Az 1969-ben kiadott Ki kicsodában fő műve között mindössze három regénye címét sorolják föl. A '72-es kiadásban egyetlen sort sem írnak Szilvási Lajosról.

A '69-esbe is így kerültem bele, hogy a Kossuth kiadónál dolgozott Nyirő József barátom, aki szűkségesnek, vagy méltányosnak tartott engem is „betenni”. Egyébként előtte éppen náluk jelent meg egy nagy port fölvert könyvem, a Kinek a sorsa, amiért, s aminek a folytatásáért igencsak megkaptam a magamét.

Hány könyve jelent meg és hány példányban?

Huszonhat, tizenegymillióban.

Kapott-e valamilyen díjat?

Nem. Soha, semmilyen.

Azzal együtt, hogy rengeteg vita volt a regényeiről, hogy sokan és gyakran lekezelően szóltak azokról, voltak (és vannak is) akik titkolták, hogy Szilvási-könyveket olvasnak, és bevallom, hogy majd minden művét olvastam a legtöbb tetszett is, mert igazak voltak, mert aktuálisak voltak, mert éltek, mert politizáltak, mert jó a stílusuk. S közben nagyon tiszteltem Önt kitartásáért, mérhetetlen szorgalmáért.

Ez nem olyan nagy szorgalom. Mert van, aki ez idő alatt ötven könyvet megírt. Azért arra büszke vagyok, hogy könyveim ronggyá lettek olvasva a könyvtárakban és soha nem kellett közülük egyetlen egyet sem leárzni. Megpróbáltam rajta tartani a kezemet az életünk útjében olyan értelemben, hogy mindig olyan társadalmi feszültségeket vettem célba szándékom szerint, amelyek nemcsak engem, hanem sok száz-ezer, vagy több millió embert gyötörtek ebben az országban.

Mit gondol, miért nem értékelte a hatalom és a hivatalos irodalmi körök az Ön munkásságát?

Ennek több oka volt. Az egyik: hogy én soha nem mentem bele egyetlen irodalmi klikkbe, a másik: hogy én soha nem is akartam és nem is lettem „udvari költő”, a harmadik: én soha nem mentem oda, ahol „illet” volna megjelenni.

Dolgozik, ír?

Dolgozom. Néhány évvel ezelőtt elkezdtem írni egy egyszerre családi és történelmi regényt. Ebből a Jegények című ciklusból eddig két kötet jelent meg, s most csinálom a harmadik kötetet, a Kísértet című történetet.

Napjainkban számtalan olyan feszítő morális problémával vagyunk kénytelenek együtt élni, amelyekkel kapcsolatban időszerte lenne megjelennie egy megdőbbenő, aktuális regénynek. Talán indulatokat is levezetne, de mindenképpen elgondolkodtatna sok-sok olvasót. Várhatunk-e ilyen jellegű Szilvási-műre?

Hát... azt hiszem, közeledik az idő, amikor magam is kikerülhetlennek tartom, hogy a regényírás eszközével próbáljak én is belebeszélni ezekben a nyomasztó folyamatokba, melyek egyre halmozódnak. Most úgy gondolok, hogy magán és közérkező regény lesz – ha szabad így mondani. Egyre érzékenyebben érintenek a körülöttem alakuló és kuszálódó sorsok...

ezek valamelyikéből majd kipattan az a szikra, ami meggyújtja az éghető anyagot.

Lehet, hogy nem jól érzem – vagy éppen csak érzem – hogy azért bontakozik lassan Önben a mai má, mert szinte kizárólag a pozitív hírsök (illetve hírs-gyanúsak) „szikrára” fogékony.

Ez egészen pontos. Én szeretek tisztességes embereket ábrázolni, mert meggyőződésem, hogy ennek a nemzetnek a többsége is tisztességes. Tehát negatív híst formálni, mai „doktor senkiket” megírni, őket a történet középpontjába tenni nem akarom. Arra szeretném építeni majdani regényemet, hogyan öröklődik ezekben az esztendőben a becületesség, korrekt ember. Várom azért kelt, mert azt hiszem, még nagyon sok izgalmasat fogok megtapasztalni az elkövetkezendőkben sokszázakkal együtt. Ezenkívül: egy regény megírásához alaposan rá kell látni az eseményekre, mert különben csak röpirat, vagy pamflet születet.

Írói érzékenysége legfőbbként előtt világos. S amennyiben azoktól el lehet vonkoztatni magát a szerzőt, mint embert, akkor megkérdem: az Önt ért sérelmeket hogyan tudja leereagálni, tolerálni, vagy inkább kicsü „bezárkózott”?

Nem vagyok sértett ember, mert amik velem történtek, azok törvénytörések voltak. Tehát történelmileg sem vagyok sértett, s akkor sem voltam az, amikor 1955 márciusában kizárták a pártból. Én azt nagyon megszolgáltam.

Nem is lépett be később sem?

Nem. Amikor engem rehabilitáltak, akkor az volt az álláspontom, hogy engem azok ne rehabilitáljanak, akik kizártak. Mondtam az is; nem hiszem, hogy egymással szót tudnánk érteni. Minden okom megvan rá, hogy semmiféle szervezeti keretet ne vállaljak.

Egyik párt sem áll közel a szívéhez. Miért?

A prepotencia miatt. A különböző értelmű szótárakban ennek sokféle megfelelője van, de bizonyára szerepel közöttük a pökhendiség. Tehát egyik pártban sem látom azt az illendő szerénységet, amelyet elvárhatna ez a nemzet, ez a nép, amelynek eleget volt abból, hogy évtizedeken keresztül messianisztikus göggyel és fölfuvalkodottsággal dirigáltak. Sajnos, ugyanezt a pökhendiséget, a ki, ha nem én vagyságot, az arroganciát és fölénnyességet érzékelem... Rengeteg történelmi tanulmányom közepette az 1867-es időkkel foglalkozom most, s ott tapasztalok valami rendkívül inponáló a Deák-pártban. Noha Deák pontosan tudta, hogy elsőprő többségével mindent képes keresztülvinni a parlamenten, ezzel együtt valami hallatlan toleranciát tanúsított az ellenzék legváltozatosabb árnyalatai iránt. S az igen nagyon imponáló, ahogyan Deák leszerelte a saját pártján belüli prepotenseket – mondván, hogy egy párt, amelyik tudatában van az igazának, az háromszorosan köteles toleranciát tanúsítani mások iránt, ami egyben kifejezi saját pártja iránti alázatát is.

Végezetül a szokásos kérdés: És Ön mire kíváncsi?

Bizonyára velem együtt sokaknak jelentene élményt dr. Gosztynyi Péterrel készített interjú. Ő 1956 decemberében hagyta el Magyarországot. Már jó ideje Bernben él, s ő az igazgatója a Kelet-Európai Könyvtárnak.

V. Horváth Mária

Természetgyógyászat I.

Dacolva az írott törvénnyel

A sokat vitatott és egyre nagyobb érdeklődésre számot tartó természetgyógyászatról, annak területeiről, módszereiről indítjuk útjára sorozatunkat.

*

Daganatos betegségek, szív- és érrendszeri megbetegedések, alkoholizmus és sorolhatnám még hosszadalmasan azokat a pusztító és nem pusztító, „csak” ártó kórokat, melyekkel szemben a modern orvostudomány szinte tehetetlen. Ugyanakkor a nyugat-európai és amerikai egészségügyi helyzet elemzése azt mutatja, hogy egyes betegségszempontok kezelésében (így a fentiekben is) lényegesen jobb eredményeket érnek el, ha a modern orvostudományt ki egészítik a természetgyógyászati módszerek alkalmazásával. Ma a világ négy milliárd lakosának több mint 80 százalékát a hagyományos orvoslás, tehát a népgyógyászat és a természetes gyógyászat látja el.

Mi is a természetgyógyászat? – kerestük fel kérdésünkre dr. Tamasi Józsefet, a Nemzeti Egészségvédelmi Intézet természetgyógyászati csoportjának vezetőjét.

A természetgyógyászat olyan gyógyító eljárások összessége, melyekben a természetből származó gyógyító anyagokhoz, energiákhoz, eszközökhöz viszonyítva a technika és a kémia vívmányai elenyésztéssel szerepel bírnak. Módszereiben többségi jelentőséggel bír a gyógyító szó, a gondolkodás harmonikusabb tételle, az életmód pozitív irányú befolyásolása. Kiegészítő medicina, hiszen mind a természetgyógyászatnak, mind a mai orvoslásnak megvan a döntő jelentősége az egészség helyreállításában. Például akut szív- és érrendszeri betegségek esetén a zavar átmeneti elhárításában lényegesen eredményesebb a mai orvoslás, ám a krónikus, nem fertőző betegségek kezelése terén a természetgyógyászat a hatékonyabb módszer birtokosa.

A hagyományos orvoslásból nőtt ki a természetgyógyászat is, akárcsak a mai orvoslás. A hagyományos orvoslás körébe tartoznak a sámánok, varázslók éppúgy, mint a csontkovácsok, vagy az akupunktúra és a gyógynövényterápia is.

Minek tulajdonítható a megnövekedett érdeklődés a természetgyógyászat iránt?

A természetes gyógymódok az orvostudomány mai fényében újraértékelésre kerülnek. Feltárul egy-egy száz éve tapasztalati alapon használt természetes gyógymód valódi hatásmechanizmusa – elég csak a fitofarmakonokra gondolnunk, vagy egyszerűen csak igazolódik a gyógyító hatékonyasága – gondoljunk csak az akupunktúrára. Például az NSZK lakosságának nem akut esetekben kb. negyven százalékát kezelik mai orvoslással, a többi természetgyógyászok, vagy ilyen intézmények gyógyítják. De a nyugat-európai helyzetkép is ilyen arányt mutat.

Ezzel szemben milyenek a képzés lehetőségei ma Magyarországon?

Gergelycs Zsóka

Ejtőernyős veszély Veszprémben

Száll az ejtőernyő, szállodogál... De egészen más irányból, mint azt a jobboldali propaganda hatása alá került emberek gondolnák.

Igen Tisztelt Földjéim!

Elsősorban Veszprém lakóihoz fordulok. Kit látnak a fényképeken a Magyar Szocialista Munkáspárt országgyűlési képviselőjelöltjeként úton-útfélen, falon és kerítésen kiragasztva? Igen, az emezempések úgy döntöttek, jó lesz nekünk ejtőernyős képviselőjelölt is. És küldték nekünk Thürmer Gyula elvtársat Budáról. Vajon honnan tudná ő a mi ügyünket képviselni itt, Veszprémben, Hajmáskéren és Papkesziben onnan a messzi Budáról? Az az érzésem, sehogyan. Hiszen nem a mi ügyes-bajos, apró dolgainkért akarja összetörni magát itt, vidéken. Neki az a fontos, hogy a mi hátunkon felemelkedve bekerüljön a parlamentbe.

Bizony, ejtőernyősök jöhetnek jobbról is. (Mármint, ha „előttem van észak, hátam mögött dél...” – a szerk.) Vajon miért bizonyult Thürmer elvtárs használhatatlannak Budán? Azt már végképp nem hisszük el, hogy ezer meg ezer gondunk megoldásában éppen egy illuztrált elvtárs fog segítségünkre sietni a budai villanegyedekből.

Nagyon komolyan gondolom, nem kell nekünk ejtőernyős képviselőjelölt! Úgy gondolom, elég tisztességes, értelmes, arra alkalmas ember él itt közöttünk. Közülük kell nekünk országgyűlési képviselő.

Láng György Géza

Veszprém

(A szerző megjegyzése: Kérem tisztelt MSZMP-párti olvasóinkat, felháborodott tiltakozó leveleiket ne nekünk címezzék, hanem saját lapjuk, a Szabadság szerkesztőségének! Cikkünk ugyanis egy egy ott (a 2. évf. 5. számban) megjelent írás szó szerinti átvétele. Mindössze annyit változtattam rajta, hogy Mécs Imre helyett Thürmer Gyulát, SZDSZ helyett MSZMP-t, Rákospalotát, Pestújhelyt és Újpalotát helyett Veszprémet, Hajmáskéret és Papkeszít írtam, s új helyett elvtársat, ami az én számból kb. olyan fokú tiszteletadásnak minősül, mint az Önökéből az „úr”... Zárójeltes szerkesztőségi megjegyzésünk is utólagos betoldás. Feladata, hogy precíz, ellenőrizhető értelmezését adja a manapság elég bizonytalanul használt „jobb” – és „bal”-oldali meghatározásnak. – L. Gy. G.)

„A független képviselő mindenkié”

Beszélgetés dr. Bucs László képviselőjelölttel

ben, sem kívánom elkötelezni magam egyik párthoz sem, badarság lenne létjogosultságukat kétségbe vonnom. Minden ember magánügye, mikor és melyik pártba lép be az elkövetkezendő időben. Az viszont már közügy, mindannyiunk ügye azon örködni, hogy egyetlen párt, annak tagja se alkalmazhasson lelki kényszert, erőszakot azok ellen, akik megfellebbezhetetlennek kikiáltott megnyilatkozásait kétségbe vonják.

– Ez már úgy hangzott, mint programnyilatkozat.

– Alapdolognak tartom ezt kijelenteni, megválasztásom esetén minden erőmmel képviselni is. Azt talán már elértük, hogy véleményünket szabadon elmondhatjuk. Gyerekeink anélkül járhatnak hittanra, templomba, hogy a szülőket nem fenyegeti a munkahely elvesztése, a mellőzöttség. Ám nem túl régóta van ez így, s nem is múlt még el az emberekbe évtizedeken keresztül beleivódott, nemegyszer belevert félelem, szorongás. Bizonyos vagyok abban is, hogy az egyházak támogatása nélkül, a hívő emberek hitének, meggyőződésének tiszteletben tartása nélkül számtalan társadalmilag fontos feladat megoldatlan és megoldhatatlan marad.

– Ön egy olyan országrészben indul, ahol meghatározó a mezőgazdasági munka. A földdel kapcsolatos elképzelések.

– Jól ismerem az itt élő földművesek, magángazdák és termelőszoövetkezetek helyzetét. Nem lehet vitás, hogy Magyarországon, az ország gazdaságában a mezőgazdaság meghatározó. A mezőgazdaságnak az elmúlt negyvenöt évben háromszor kellett talpra állnia. A termelőszoövetkezetek zöme nem kevés állami támogatással talpra állt, az utóbbi években azonban az állam olyan borsos számlát nyújtott be, hogy abba még a legerősebb gazdaságok is belerokkantak. A szövetkezeti vagyon egy részének felosztását, a földek eladását és kiadását engedélye-

ző törvények azzal, hogy a döntést és a megvalósítást nagyvonalúan – és véleményem szerint lelkiismeretlenül – a közgyűlés jogkörébe utalták, csak a válságot mélyítik el. Gondoltak-e arra a törvények kiagyalói, hogy a földek kiosztása, eladása esetén azokat mivel művelik meg, azon hogyan gazdálkodnak a parasztek, hiszen egy 10–15 holdas gazdaság beindításához – gépek, tenyészállatok, vetőmag, műtrágya, növényvédőszer vásárlásához, gazdasági épületek építéséhez – egy-kétmillió forint indulóke szükséges. Ma már hiányzik a parasztcsaládok egysége, nem öröködtött tovább a föld szeretete, a szakértelem. Mi lesz azokkal, akik felmérve lehetőségeiket, a várható nehézségeket, nem vállalják a parasztizálást vagy rövid időn belül tönkremennek, szaporítva a nélkülözők számát? Az iparban nem tudnak elhelyezkedni, mivel ott is várhatóan nő a munkanélküliség. Menjenek a sikeres nagygazdákhöz, avagy a gazdák által létrehozott csoportosulásokhoz számos munkára? Tévedés ne essék, nem a magángazdaságok kialakulása, kialakítása ellen agítok. Vallom, hogy az emberek csodákra képesek, ha nem kényszerítetten, mások keze-lábaként, hanem a sajátjukon, a sajátjukban dolgozhatnak. De meggyőződésem az is, hogy a magángazdálkodás feltételeinek megteremtése annak a feladata, aki a földet elvette, nevéstéges összegeket megváltotta, a termelőszoövetkezeteket az elvonásokkal megfojtja, vagyis a magyar államnak. Amikor az állam ezt a feladatot teljesíti, a parasztság örömmel veszi az új, valóban önkéntes szövetségeinek, szövetségeinek támogatását. Jómagam 1977-től dolgozom termelőszoövetkezetben is. Az egyik gazdaságban már a közgyűlés elé vittük a vagyon felosztására, a földek eladására és kiadására vonatkozó javaslatot. Ezen a közgyűlésben csak megerősödtem abban a hitemben, hogy a jelenlegi részben alapján igazságos megoldást nem lehet

találni, s nagy a veszélye a mezőgazdaság széttörlésének. Az új országgyűlésnek a mezőgazdaság igazi reformját eredményező döntéseket kell hozni, elkerülendő a negyedszeri összeomlást.

– Választókerületében több mint hetvenezer lakos él, hogyan képeli el a kapcsolattartást, a lakosság gondjaival való együttélést?

– A helyi önkormányzatok dönténe el, ki legyen az a személy – polgármester, előljáró, a helyi képviselőtestület valamelyik tagja vagy más valaki –, akinek nap mint nap lehetősége lesz az adott település gondjait, problémáit, javaslatait észlelni és azokat haladéktalanul továbbítani a képviselőnek. Ezen a közvetett kapcsolattartáson túlmenően szükség van a lakossággal való rendszeres, személyes találkozásokra is. Erre adna lehetőséget a havonta alkalmas időben tartandó választókerületi gyűlés. Ezeket a választókerületi gyűléseket minden hónapban másik településen tartanánk és nyilvánosak lennének. Itt lenne mód számot adni az országgyűlésben végzett munkáról, a lakosságtól kapott megbízatások intézéséről. Természetesen – ha azt igénylik – kötelességemnek érezném a termelőszoövetkezetek közgyűlésein, üzemi vagy más rendezvényeken való részvételt is.

– Elképzelhetőnek tartja, hogy az újonnan összeülő parlamentben akcióképes független csoport jöhet össze?

– Igen, ennek jelai már a mostani országgyűlésben is mutatkoztak. Nagy összetartó erő, hogy a független képviselőt nem köti a párttól való függés. Mindig, minden körülményben csak a maga álláspontját képviseli, vagyis a választók véleményét. Feltétlenül ellen-súlyozza ez a párturalmi törekvéseket, elég legyen csak emlékeztetni a nyugati parlamenti demokráciákra, ahol a törvényhozás kifejezetten támaszkodik a független képviselőkre, azok különböző csoportjaira.

Karácsony Zoltán

– Az ember másról sem hall, mint hogy a választási pártok milyen elképzelést összegeket ölnek a kampányba, folyik az egymásra mutogatás: ezek nyugatról, amazok keletről, a másikat meg átmentett tőkésükből fedezik kiadásait. Miként tud lépést tartani ezzel egy független képviselő?

– Sehogy! A gondokat nem is ebben látom, hanem hogy a független jelölt – hacsak nincs valami öröklött kapcsolatrendszere – rettenetes publicitásbeli hátránnyal indul. A hazai sajtó számára az esélyegyenlőség addig tart, amíg a hivatalosan bejegyzett pártrendezvényekről tudósít, megnyilatkozásokat közöl, pártvéleményeket tesz közzé. Ezzel részéről a kampánytudósítások be is fejeződtek, a gyakorlat szerint ezzel az esélyegyenlőség megteremtése számára letudott. Tapasztalataim szerint egy független jelölt megfeszülhet, mire képbe kerül. Ha teszem azt, este a tévében meg a kapmányótperc, az a megyei pártjelöltet is erősíti, a független jelölt tehát ilyen szempontból is hátrányban van. Úgy gondolom, a továbbiakra nézve ez föltétlenül megfontolandó tapasztalatot kell hogy jelentsen.

– Pártellenes?

– Szó sincs róla, csupán tömegtájékoztató aránytűvesztésről beszéltem. Az viszont igaz, ha manapság az emberek többsége azt a szót hallja „párt”, a többség kerek-perc kijelenti, hogy neki elege volt a „pártoskodásból”. Bár jómagam nem voltam a „munkásosztály élcsapatának” tagja, s a jövő-

A felkérésben egy új missziót láttam

Egy héttel ezelőtt szórakoztató matiné-t szerveztek a kaposvári Csiky Gergely Színház művészei a város egyik képviselőjelöltje, Király Béla mellett. Bevezetőként a házigazda, Eörsi István kérdéseket olvasott fel a nemzetiség egykori főparancsnokának a Szabadság című lapból – az MSZMP orgánuma –, amelyek az idős tábornok múltját firtatták. Hasonló kérdéseket eddig a Szabadság Párt aktivistái szoktak feltenni a nyilvános gyűléseken, vagy a Magyar Holnap című lapban.

– Professzor úr, mit szól a jobbról és balról egyaránt megfogalmazott vádakhoz?

– Itt nem vádakról, hanem gyalázkodásról van szó, hisz a vádaknál valamit le kellene tenni az asztalra. A Szabadság Párt lapja például azt írta, hogy én a Vörös téren dicsértem a kommunizmust, pedig életemben sohasem jártam Moszkvában.

– Ön több választási kampányt végigélt az Egyesült Államokban. Mennyire hasonlít a miénk azokhoz?

– Sok párt egy dolgot már megtanult az amerikaiaktól, az úgynevezett piszkos kampányt. Nagyon sokan nem azt kutatják, hogyan lehetne megújítani a nemzetet, a társadalmat, hanem megpróbálnak vájkálni létező vagy nem létező piszkos alsóruhákban. Ez itt Somogyban főleg ellenem irányul. A szélsőjobb és a szélsőbal ugyanazokkal a hazugságokkal próbálja aláásni a szabáhihetőségemet.

– A Szabadság pártiak egyik vádja, hogy Ön élete során ötször fordított köpönyeget.

– Nagy Imre temetésén én elmondtam, hogy Magyarországon mindenkinek meg kell adni az újrakezdés lehetőségét, ha a demokrácia hívének tekintjük magunkat. Én ezt nem erre az alkalomra találtam ki, már két-három évvel ezelőtt publikáltam Amerikában. De most beszélünk rólam. Az igaz,

hogy én a Horthy-hadsereg tisztje voltam, ez volt a pályám, és én erre büszke vagyok. Egyetlen köpönyegfordításról lehet csak szó, hogy beléptem a hadseregbe, de erre is van válaszom. Ha vádlóm – vagy inkább gyalázóim – tanulmányozná egy kicsit a történelmet, rájönne, hogy a Horthy-hadsereg legkitűnőbb tisztjei – Szombathelyi Ferenc, Nagybaconyi Nagy Vilmos és sorolhatnám őket tucatjával – mind a Kun Béla-féle vöröshadseregben szolgáltak. A hivatásos katonának a politikai rendszertől függetlenül vezetni kell a csapatot a támadó ellenséggel szemben, és nevelni, képezni kell a katonákat. Én az új honvédségbe azért léptem be, mert azt reméltem, hogy így jobban fenn lehet tartani a nemzeti szellemet, mintha mindenki elhagyná a hajót. Ez a reményem 1956-ban igazolódott, hisz a hadsereget nem tudták a nemzet ellen felhasználni, és talán a főparancsnokká választásom is engem támaszt alá.

– Lépjünk egy kicsit az időben. Ön 1956-ban elhagyta az országot, és Amerikában települt le. Eleinte aktívan részt vett a napi politizálásban, de egyszerű csak a tudomány felé fordult. Mi indította erre?

– Ez a napi politizálás 1962–63-ig tartott, amíg a Kádár-rezsimit nemzetközileg el nem ismerték, amíg az országot fel nem vették ismét az ENSZ-be, amíg Kádár amnesztiát nem adott. Ezután már a napi politikai küzdelmeknek nem volt sok értelme, no meg azt sem akartuk zavarni, hogy bizonyos nyugati segítség bejőjön az országba. Ekkor kiléptem minden emigráns szervezetből, és negyvenhét éves visszamentem egyetemistának, majd egyetemi tanár lettem. Ez lényegében egy új harc volt, hisz én továbbra is a magyar nemzetet kívántam szolgálni, csak itt már hosszú távon kellett gondolkodni, mert a direkt politikai harcra már nem volt értelme. Mivel

a magyar nemzetnek nagyon rossz híre van az angol nyelvű irodalomban, azt a célt tűztem ki magam elé, hogy próbáljak ezen változtatni. Nyolcvankét saját írásom jelent meg nyugati tudományos lapokban a magyar kérdéssről. A munkámat kiütetésekkel ismerték el, megkaptam az egyetemi rektori aranyérmét, a hallgatók az „év tanárának” választottak. Valószínűleg ez a sikeres tevékenységem fáj a szélső jobbnak és a szélső balnak, akik már Amerikában is alá akarták ásni a tekintélyemet. Akkor nem választoltam nekik, csak most kezdtem el, mert itthon most a politikáról van szó.

– Harmincnégy évi távollét után miért fogadta el a kaposvári ellenzéki pártot felkérését a képviselőjelöltségre?

– A felkérésben egy új missziót láttam. Egyedül vagyok, nem vagyok felelős senkiért, tudok időt, erőt áldozni erre a munkára. Ahogy az itthoni demokráciának a csírájából való lassú ki-növését figyeltem – információim bőven volt, hisz tömegesen látogattam meg Amerikában a FIDESZ-nek, a Szabad Demokratáknak vagy a Demokráta Fórumnak a tagjai – úgy éreztem, ismerős nekem ez a világ. Végül az is az igen mellett szólt, hogy sok olyan politikai akciót láthattam itthon, amelyiknél kitűnő volt az alapelv, de a megvalósításnál látszott, hogy a demokráciában nincs sok gyakorlata az itthoniaknak. Én harmincnégy évig tanultam, gyakoroltam, sőt tanítottam a demokráciát, most ezzel a tapasztalattal itthon is szolgálni tudnám az átalakulást.

– A három ellenzéki párt támogatása ellenére Ön független jelölként indul. Miben áll ez a függetlenség?

– Az engem támogató pártok kaposvári és országos vezetősége is tudomásul vette, hogy mit hozok magammal – a demokráciában való tapasztalatot, és az üldözöm hazugságai

ellenére is megőrzött morális integritásom. Tudomásul vették, hogy én megmaradok olyannak, amilyen voltam, senki sem kért arra, hogy az ő vonalához vagy platformjához csatlakozzam. Elfogadják, hogy megválasztásom esetén is független maradok, ami azért sem lesz nehéz, mert az ellenzéki pártok között most látható eltérések hosszú távon csak taktikai különbséget akarnak, nem ideológiáit. Én azt szeretném, ha egy nagy koalíció alakulna, amelyből gyorsan létrejöhetne a kormány. Ebben annyit tudnék segíteni, hogy a most ellenfélként megjelenő ellenzéki pártoknak napra bizonnyítanom, hogy ők szövetségesek. Ebben Deák Ferencet tartom példaképnek – akiről könyvet is írtam –, ő szótlanul végighallgatta a különböző nézetű csoportok képviselőinek veszekedésig menő vitáját, csak akkor állt fel, amikor már majdnem kiforrott a víz a fazékból, hogy csendesen felsorolja azokat a pontokat, amelyekben a szembenálló felek egyetértettek. Mindig az derült ki igazán, hogy nincs is véleménykülönbség közöttük.

– Végül egy napi kérdés. A nemrég megtartott üzenet párti találkozón szóba került a kormányfő által említett puccskészüldés. Az egyik párt képviselője úgy vélte, hogy ha 1958-ban lehellet büntetni a szándékot, akkor most is lenne rá mód.

– A büntény a demokratikus jogrendszerben az, amit elkövettek vagy megkíséreltek az elkövetését. A szándékot – ha valóban csak az volt – nem lehet büntetni. Szándékot csak zsarnokok – hitlerék, sztálinok és kádárok – büntetnek. Persze szó nélkül nem lehet elmenni mellette. Az ilyen embereket, akik Ceausescu hozták volna ide, meg kell bélyegezni, mert az ilyen lealjasodás még szándékában is határtalan.

Györfly Árpád

Kortés dal

Bálint István hosszú bélel
Elutazott Budapestre.
Hogy ott keressen egy urat,
A ki ötlet meghizlalja.
Éljen Andorkó!

Az ur végig nézte a sort
A hízásra rá gondolt,
Mindjárt répát szedeltetett,
Hogy nyótsse a belüket.
Éljen Andorkó!

Mert hát oly hosszú a béle,
Nincs a mivel itt megtöltse,
Pestre ment el pezsgőt inni
De abból ott nem lett semmi.
Éljen Andorkó!

A Kemenczki elment bálba
A szobát czukorral hányta.
Czimbórai nem nézhettek,
A javát szépen megették.
Éljen Andorkó!

A tánczba is beleugrott,
De avval rögtön felhagott.
A tánczosa meg szégyelte,
A Kemenczkit kinevette.
Éljen Andorkó!

Kincses Pali is ment Pestre,
Neki se volt apró pénze.
Mert ha volna felesége,
Nem kótene menyecskékre.
Éljen Andorkó!

Lapu Samu, Juhász János,
Mit szól sz a te barátidhoz.
Nem kaptatok jelölt urat,
Ki titeket is jól tarthat.
Éljen Andorkó!

Juhász János bicziklije
Gyorsan jár a nagykéményhez.
Beszélget Kolocsányival,
Föl lép-e kormánypárttal.
Éljen Andorkó!

Orján István azért szalad,
Mert a háza már sokba van.
Neje pénze már elfogyott,
Keserűtül mit se kapott.
Éljen Andorkó!

Keserűnek nincsen pénze,
Hogy az Orjánt kisegítse.
Igy hát szegény gondolkodik,
Hogy kellene pénzhez jutni.
Éljen Andorkó!

Kancsal szemű segédjegyző
Végig néz a pestieken,
Szalad Orján barátjához,
Lesz-e pénze kilátása.
Éljen Andorkó!

Orjától tudja a valót,
Hogy neki nem hozott az jót,
Igy sóhajtot fel Istenem
Nékem nem jut früstökre sem.
Éljen Andorkó!

Röstös gatyás, Bencsós Tóni.
Ugye árt, mert monostori.
Eredj háza Monostorra,
Keress jogot a faludba.
Éljen Andorkó!

Csekő Ferenc olyan gazda,
Pozsgaynak nagy számára.
Szaladozik egyre másra,
Hogy kiürült a bukszája.
Éljen Andorkó!

Csekő ismét elballagott,
Pozsgaytól pénzt nem kapott,
Elfogyott a régi pénze,
Kortés ismét azért lenne.
Éljen Andorkó!

Ferde vállu Pacskó Lajos
Amerikából mit kapol,
A nagynénét majd küldi már,
Csak te nyugodtan maradjál.
Éljen Andorkó!

Te hős szájú Ródi Ferkó,
Pozsgayhoz kóborgáló.
Te rád úgy sincs semmi bizva,
Pupos Csekő elhasalta.
Éljen Andorkó!

Bálint Béni de szeretnéd,
Hogyha alkortés lehetnél,
De a menyed bele gázol
És az utcán sokat lábol,
Éljen Andorkó!

Hát nagyfejű Kenyeres Pál,
Utca hosszat mit kiabál.
Te is elmennél a bálba,
Avval a nagy teknőháttal.
Éljen Andorkó!

Kánya orru Fajszi János,
Te már régóta sompolyogsz,
Hogy hol kaphatsz egy kis potyát,
De Pozsgay nem bírja már,
Éljen Andorkó!

Joó Rudolf már a harmadik lapban (a Magyar Fórum és a Bácskapocs után a Dátumban – igen furcsa kis újságírói gyakorlat...) jelenteti meg politikai elfogultságtól szagló támadásait ellenem. Azelőtt a nagyszerű SZOT lapja, a Népszava közzölt hasonló rágalmatokat, amelyeket ugyanott meg is cáfoltam. Kissé unom már ezt a hadjáratot, amelynek semmi egyéb célja nincs, mint az SZDSZ és személyem lejáratása a választások előtt pár héttel.

Joó Rudolfal ismerjük egymást. Engem annak idejént meghatott, hogy annak ellenére, hogy ő volt a hivatalos MSZMP-tudományosság kisebbségi szakértője és sokat utaztatott reprezentánsa, mégis kíváncsi volt egy üldözött ellenzéki nézeteire, majd később az MDF megrendelésére készült erdélyi jelentés szerkesztésében is részt vett, sőt, lektorként engem is belevont a munkálatokba. Nem tehet úgy, mintha nem tudná, mi mindent tettem én az erdélyi magyarságért az elmúlt tizenkét esztendőben. Nem tehet úgy, mintha nem tudná: azok az óvatos nyilatkozatok, amelyek áttételesen bírálták Ceausescu politikáját – és közben dicsérték a Szovjetunió lenini nemzetiségi politikáját! –, nem egészen ugyanazt tették, amit én, aki dacoltam mind a romániai, mind az itthoni Kádár-rendszer korifeusaival, én szemközti szembe fordítottam el az igazat az erdélyi magyarok szörműhely-

Az igazság Erdélyről és a rágalmozók

zetéről. A Le Figaro ostoba hírlapírója kiforgatta a szavaimat –, de Joó Rudolf tudhatja, hogy ez egy sok száz nyilatkozatom és cikkem közül. A nagyközönség évtizedig el volt zárva munkásságomtól, nem tudhatja, hogyan tettem a világlapok témájává Erdély helyzetét –, de Joó Rudolf tudja! Tudja és elhallgatja – pártpolitikai érdekből. Egyébként saját párthívei közül sokan másképp gondolják ezt. Nekik illetve volna engem megvédeniük. Sajnos hallgatnak. De ami itt a lényeg: éppúgy nem hallgathatjuk el, hogy a magyarok jelentős szerepet játszottak a negyvenes évek baloldali mozgalmaiban, ahogyan a zsidók hasonló magyarországi szerepét sem hallgathatjuk el. A kisebbségek mindenütt vonzódtak a kommunizmus felé, mert azt remélték, csakugyan *internacionalisták* – de a magyar kommunizmus ott ülték a román vezetésben, és egy szót sem szóltak, amikor a magyarokat megfosztották jogaiktól, a zsidó eredetű Rákosi pedig a zsidók kiűrtására szőtt terveket nyilas szakértőkkel, amint azt Kutrucz Gizella a közvélemény elé tárta. Az erdélyi magyar kommunizmus a szélsőjobboldali román sovinizmustól

akarták megvédeni népüket, de tragikusan nagyot védtek. Hiába nem szölközött arról, hogy a Kommunista Romániai Pártjának két legnagyobb formátumú főtitkárát úgy hívták, hogy Köblös Elek (Sztálin megölte) és Főris István (Gheorghiu-Dej meggyilkolta), hogy a Nagy István, Gaál Gábor, Bányai László, Takács Lajos vezette kolozsvári Bolyai egyetem a bolsevizmus fellegvára volt a korai ötvenes években, hogy Luka László, Mogorócs Sándor, Fazekas János a romániai kommunista mozgalom vezetői voltak a hatalomátvitel után, hogy Vincze János az „agitprop” osztály vezetője volt évtizedekig, hogy Aszódy János vezette az egyetlen romániai könyvkiadót, s nála előszobáztak a román irodalom élő klasszikusai – ezt mindenki tudja Romániában. A fontos az volna, hogy ezt a hibát még egyszer el ne kövessük. Demokratikus körülmények között sem lehet „internacionalista” frázisokban megbízni. Hiába titkolozunk. Domokos Géza és Sütő András már Ceausescu alatt a KB tagjai voltak. Domokos egy időben a KB osztályvezető-helyettese. A fontos az, hogy még időben szembefordultak a rend-

szerral, hősiesen és okosan. Azt mondják, ezeknek a tényeknek a kitepergetése árt. De sokkal jobban árt, ha mi nem tudunk kritikusan megállapítani és elutasítani valamit, és a kétségbevonhatatlan tények magyarázatát átengedjük ellenségeinknek. A román sovinizmusként úgysem kellene ürügyek. Ha nincs ürügy, koholnak egyet, százat, ezret. Az, hogy a kommunisztabarát Magyar Népi Szövetséget hozzák föl igazolásul a magyar-ellenes politikára, nem különbözik attól, hogy Kossuth Lajos vagy báró Bánffy Dezső, gróf Teleki Pál vagy éppen Horthy ellentengemagy az ürügy – mi közük van nekik a mai székely paraszthoz? A román sovinizmus hazugságaira nem válaszolhatunk ellenhazugságokkal, az antiszemitizmusnak sem ellenszere a negyvenes-ötvenes évek történetének tárgyatása. A Le Figaro újságírója kifacsarta szavaimat, elhallgatva legfontosabb mondanivalómat. De a francia hírlapíró nem ismeri jól sem Erdélyt, sem engem. Joó Rudolf viszont igen. Ami a francia esetében talán menthető, az ő esetében nem az.

Tamás Gáspár Miklós

Fel-, vagy leértékelgetés?

„Filléres, te drága!” (Dátum, II/58.) pamfletnek is beillő írásuk tetszett, különösen annak utolsó mondata: érzünk az ütlethez! Azért vigyázzunk kedves olvasótársaim, mert kiknek lehetett ötlete a KRAJCÁROK mennyiségi növelése, és milyen gazdasági megfontolásból?

DEVALVÁLÁS? Lehet, bár szerintem nemzeti fizetőeszközünk értékeltebb ugyan még lehet (mill-, billiforint), de minek? A jelenlegi infláció, ha nem éri el a három számjegyet – attól függően, hogy mikortól számoljuk –, még kezelhető a lakosság nyomorítása árán, azért mégsem zárom ki a lehetőséget.

VALORIZÁCIÓ (felértékelés)? Inkább, mert az állam kifelé-befelé eladósodott, de eladósodtak az állampolgárok (vállalatok) is egymás és az állam felé. Az itt a nagy kérdés, hogy az új értékszámítás hogyan szabja meg az árszínvonalat, mert ettől függ többek között a nyugdíjasok ÉLETBEN maradására. Ha az új értékszámítás az „időszakos” árszállítások mechanikája, akkor VÉGE!

Tehát most ismételtelen feladták a leckét, még jobban belendül az USD. vagy a DM. iránti kereslet, miközben a széles néptömeg csak VÁRHAT, hogy mi következik.

Zs. György
Budapest

A pszichológus válaszol

AZ EMBER ÉS A TULAJDON

A kérdés: mennyire lelki szükséglete az embernek, hogy birtokoljon valamit, és hogyan befolyásolja az, ha van tulajdona, vagy ha nincs?

Nap mint nap tapasztaljuk: a mi korunkban és kultúránkban egyik alapvető lelki szükséglete az embernek, hogy különféle tárgyakat a magáénak mondjon. Ez már a kisgyermeknél megfigyelhető, aki szeret kapni, számon tartja a kapott ajándékokat, általában haraggal reagál, ha elveszik tőle a játékát. Ifjú- és felnőttkorban hasonló a helyzet, csak mennyiségileg változik: élete során egyre több tárgyat felhalmoz az ember, személyes holmiján kívül – főleg a családalapítás után – lehetőség szerint saját lakást szerez, kocsira is vágyik, és örömet lel benne, ha egy kis saját telke van, amelyet művelhet.

Lehet az ember önző, aki nem szívesen ajándékozik vagy kölcsönöz bármit is az ismerőseinek – vagy lehet jószívú, aki örömmel ad és segít. Mindkettőt a saját tulajdonával rendelkezik; arra feltétlenül igényt tart, hogy legyen valamije. Figyeljük meg, mennyire elbizonytalanodik, szinte szerencsétlennek érzi magát az ember a kórházi ágyon. Sok egyébtől eltekintve azért is, mert hiányoznak megszokott holmijai, bútorai; ha hirtelen került be, még a fogkeféje és a fésűje sincs nála. Megpróbálja birtokba venni az ágyat és az éjjeliszekrényt; lehetőség szerint berendezkedik, néhány óra múlva már magáénak tekinti. Hasonló történik egy egészen más, sokkal kellemesebb helyzetben: táborozáskor, nyaraláskor is. A katonaságnál sincsenek ott a megszokott, biztonságot adó, kedves tárgyai, így még jobban hiányzik az otthona. Semmije sincs; a rajta lévő ruha sem egyéni, hanem egyenruha.

A tulajdonhoz való ragaszkodás a gyermek személyiségfejlődése során alakul ki. Előzménye az *önszeretet*. A kisgyermek önmaga iránti érdeklődése fokozatosan alakul át a környezet iránti érdeklődéssé, önmaga szeretete más személyek szeretetévé és konkrét tárgyakhoz való ragaszkodásáig illetve birtoklási vágygá.

Dr. Ignác Piroksa

Igen kevés ember, ritka véglet, aki nem ragaszkodik alapvető használati tárgyaihoz sem. Az ilyen általában érzelmileg sivár, kapcsolattalan, sodródó személyiség. A másik véglet a gyűjtőgető. Egyik képviselője az előrelátó, aki nem dob ki semmit, illetve hobbiként különféle holmikot halmoz fel a lakásában, melyek vagy értékek, vagy csak érdekességek. Másik képviselője a zsurugi, aki pénzt vagy vagyontárgyakat gyűjt, esetleg házakat, földet vásárol. Ezért néha mások kizsákmányolásától sem riad vissza, olykor saját magát sem kíméli, saját magán koplalja meg, csak hogy minél többet a magáénak mondhasson.

Ezt a kétféle végletes magatartást leszámítva az átlagember, a számottevő többség másként igényli a tulajdont. Mondhatjuk úgy is, hogy egészséges módon és mértékben.

Az anyagi javak hiánya igen rossz érzés, úgynevezett egzisztenciális szorongást kelt az emberben. Ha nem rendelkezik különféle dolgokkal, az lelkiileg lehangoló hatású, szinte gyökértelennek, talajtalannak érezheti magát az ilyen személy. Ha van valamije, az pedig kétszeresen is jó hatással van az emberre. Nemcsak úgy, hogy örömmel tölti el a birtoklás érzése és gyönyörködik bútoraiban, kocsijában, telkében, hanem úgy is, hogy a tulajdon megszerzésének, gyarapításának vágya illetve megtartásának igénye *munkára ösztönzi*. Ezért tervezget, vállal, és többet és jobban dolgozik.

Hát a „birtoknak” jó-e, ha gazdaga van? A leglelkisimerebbébb dolgozó is óhatatlanul kisebb figyelemmel gonddozza a gépeket, a földet és bármit, ha azok nem az ő tulajdonában vannak. Kivéve, ha valami miatt a sajátjának érezheti őket. Az igazi tulajdonos kíméletesen kezeli, tisztogatja a háztartási gépet, nehogy baja essen; féltőn vigyázza növényeit, állatait. *Mert az övé!*

A közgazdászok szerint a magántulajdon komoly hatótényező a gazdasági fejlődésben. Hozzátehetjük, hogy figyelemre méltó lélektani háttér is egyben.

Újrakezdők, pályakezdők vállalkozási kölcsöne

Vállalkozói kölcsönt igényelhet, aki írásban kötelezettséget vállal arra, hogy főfoglalkozásában *vállalkozó lesz és a kölcsönigénylésre jogosultságát igazolja*.

A kölcsönigénylés szempontjából *vállalkozó*, illetve a vállalkozóval egy tekintet alá esik: a.) a kisiparos, a magánkereskedő, a gazdálkodó szervezet részlegét külön jogszabály szerint szerződéses formában üzemeltető, illetve az ipari vagy szolgáltató egységet bérli magánszemély; b.) a mezőgazdaságik istermelést és élelmiszerfeldolgozást folytató magánszemély, a virág- és dísznövény-termesztő, a kísérleti állattartással és díszállattartással foglalkozó magánszemély; c.) a magánszemélyek jogi személyiséggel rendelkező munkaközösségének tagja; d.) az ipari és szolgáltató szervezetek tagja; e.) a mezőgazdasági szakszervezet tagja; f.) a kistérségi szövetkezetek tagja; g.) a mezőgazdasági szakszervezet tagja, akinek a szövetkezeti közös gazdaságban végzett munkából származó jövedelme nem haladja meg a 60 ezer forintot; h.) a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény hatálya alá tartozó gazdasági társaság személyesen közreműködő tagja, ideértve a korlátolt felelősségű társaság mellékszolgáltatást végző tagját is. Újrakezdők, pályakezdők vállalkozói kölcsönének igénylésére *jogosult az a személy, a.) aki felmondási idejét tölti, vagy kilépési szándékát a szövetkezetnek bejelentette, továbbá akinek munkamegállapodását a kistérségi szövetkezet felmondta, és részére a munkahelye szerint illetékes munkaerő-közvetítő szerv a jelentkezését követő egy hónap alatt nem tudott megfelelő munkahelyet biztosítani; vagy b.) aki kereső foglalkozást nem folytat és részére a lakóhelye szerint illetékes munkaerő-közvetítő szerv e jelentkezését követő egy hónap alatt nem tudott megfelelő munkahelyet biztosítani. Akinek munkaviszonya, munkavégzési kötelezettséggel járó tagsági viszonya a munkáltató *felszámolása*, vagy jelentős, az adott körzetben súlyos elhelyezkedési nehézséget okozó *létszámcsökkentés* következtében szűnik meg, a kölcsönt a felmondás közlésétől, illetőleg a felszámolási*

eljárás megindításától igényelheti tekintet nélkül arra, hogy az illetékes munkaerő-közvetítő szerv tud-e részére megfelelő munkahelyet felajánlani.

A kölcsönigénylésre a *jogosultságot* az igénylő munkahelye illetve lakóhelye szerint illetékes megyei (fővárosi) tanács vb. munkaügyi szakigazgatási szerve vagy az általa megbízott munkaközvetítő szerv igazolja. (Az igazolás 2 hónapra szól, de a feltételek fennállása esetén azt meg kell hosszabbítani.)

A jogosultságot igazoló szerv tájékoztatja az igénylőt arról is, hogy a kölcsön mely pénzügyintézetnél igényelhető. (A kölcsön egyidejűleg csak egy pénzügyintézetnél igényelhető.)

A kölcsön igénylésére való jogosultság még nem jelenti azt, hogy a kölcsönt az igénylő meg is kapja. Tudniillik a pénzügyintézet a jogosultság nem kötelezi a kölcsön szerződés megkötésére. A pénzügyintézet a kölcsön szerződést saját hitelebírási szempontjai alapján köti meg. A *kölcsön maximális összege* személyenként 400 ezer forint, egy vállalkozáshoz azonban legfeljebb 6 millió forint összegű kölcsön adható.

A *lejárató idő* legfeljebb 10 év. (A kölcsön igényléséhez saját erő nem szükséges.)

A *kamatot* a pénzügyintézet állapítja meg. A kölcsön utáni kamat, valamint az éves egyéb bankköltségek megfizetése alól a vállalkozó a kölcsönfelvételtől számított 4 évig mentesül, ha a vállalkozást főfoglalkozásként folytatja. A kölcsön csak a vállalkozáshoz szükséges kiadásokra használható fel. (Ide értendő a pénzügyi vagyoni hozzájárulás megfizetése is.) Ha a vállalkozó a kölcsön szerződésben meghatározott céltól eltérő módon használja fel a kölcsönt, a kamat és az egyéb költség megfizetése a kölcsön felvételének időpontjától a vállalkozót terheli.

Nem igényelheti a kölcsönt, a.) aki ugyanannak a vállalkozásnak lesz tagja, amelynek ezt megelőzően alkalmazásban állt; b.) aki a részére korábban folyósított kölcsönt nem fizette vissza; c.) akinek előző munkaviszonya „kilépett” bejegyzéssel szűnt meg.

– md –

Megkérdeztük...

...mennyi kamatot fizet az OTP a túlfizetéseknel?

Vagyis egészen pontosan: mennyi kamatot fizet az OTP az olyan esetekben, amikor túlfizetés az ő kezdeményezésére következett be?

Olvasóink jelezték ugyanis, hogy decemberben, amikor a hosszú lejáratú hitelek ötvenöt százalékát szándékozták befizetni, az OTP nem tudott naprakész elszámolást biztosítani, s így túlfizetésük keletkezett.

Ez még nem is lenne gond, de azt már felháborítótnak tartották, hogy a túlfizetésért hét ezrelékes kamatot utal át takarékpénztárunk a volt adósoknak.

Miért lettek rákényszerítve az ügyfelek a túlfizetésre? – kérdeztük Boros Ferencet, az OTP Tolna Megyei Igazgatóságának hitelszabály-vezetőjét.

– Az elmúlt év decemberében 10 nap alatt körülbelül hatezren fizették vissza hosszú lejáratú tartozásuk 55 százalékát. Munkatársaink ekkora rohamnál nem tudták pontosan, forintra kiszámítani minden egyes ügyfélnek a visszafizetendő összeget. Az egyszerűség és legfőképpen az ügymenet gyorsítása miatt a szeptemberi egyenleget vettük alapul, ami már mindenkinek a kezében volt.

– Tehát innen a túlfizetés. Erre Önök mennyi kamatot fizetnek?

– Először még szó sem volt arról, hogy nekünk kamatot is kell fizetnünk, így elkezdtek visszautalni a túlfizetéseket, természetesen kamat nélkül. Közben jött meg a rendelet arról, hogy kamattal fi-

zessük vissza a pénzeket. A kamat mértéke ezer forintként havonta hét forint, ami megközelítőleg a látra szóló betétek kamatait jelenti.

– Ez okozta hát a félreértést, hogy Önök hét ezrelék kamatot fizetnek. Mi történik azokkal, akiknek még kamat nélkül utalták a túlfizetést?

– Lévén itt nagyon kis összegről van szó – tíz, húsz forintokról –, ezt nem utaljuk ki pótlólag, hiszen a munka több lenne vele, mint amennyit a néhány forint ér. Természetesen mindenkinek, aki bejön az OTP-be, utólag kifizetjük a részére járó kamatot is.

G. Zs.

Köszöntjük

KLAUDIA

nevű olvasóinkat

A Klaudia a latin Claudius nemzetségnév női párja. Jelentése a latinban tehát nem más, mint a Claudius nemzetség nőtagja. A latin név a *claudus* (sánta, fél lábú) szó származéka.

Ma ünneplik még névnapjukat a Áhimok, Azárok, Csákok, Hubertek, Huberták, Ipolyok, Joakimok, Mórok, Mórícok és Volframok.

A Nap két: 05.48 órákor
nyugszik: 17.56 órákor

A Hold két: 02.29 órákor
nyugszik: 10.19 órákor

Meleg tavasz

Folytatódik a derült, száraz idő. A változó irányú szél gyöngye marad, legfeljebb délután élenkül meg néha a Kiszaloldón a délnyugati szél. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában -2 és plusz 3, a legmagasabb nappali hőmérséklet kedden 18 és 23 fok között várható.

Eseménynaptár

220 évvel ezelőtt 1770. március 20-án született a Neckar melletti Luffenben Friedrich Hölderlin a legjelentősebb német költők egyike.

Műveiben az antik görög kultúrához fordult, melyben kora polgárságának mintaképét látta. Ódái, himnuszai a francia forradalmat dicsőítik, „Hyperion” ritmikus prózában írt regénye Görögország szabadságáért szállt síkra.

Válogatott költeményei magyarul is megjelentek.

115 éve 1875-ben ezen a napon hunyt el Kolozsvárott Kriza János népköltészeti gyűjtő, költő, unitárius püspök.

Népies hangú dalaival 1839-ben jelentkezett („Remény”), majd a széles népköltészet gyűjteményét, bal-

Halász Gábor portréja, a „Vadrózsák” című műve alapján.

ladákat, népmeséket „Vadrózsák” címmel adta ki (1863).

Megalapította a Keresztény Mag-

vető c. folyóiratot. Halála után két népköltészeti gyűjteményét adták ki.

*

Halász Gábor kritikus, irodalomtörténész 45 évvel ezelőtt 1945. március 20-án hunyt el Balfon, az éheztetés és verés folytán, a fasizmus áldozataként.

„Az érteleme keresése” c. műve 1938-ban, majd Válogatott írásainak gyűjteménye halála után, 1959-ben jelent meg.

*

55 évvel ezelőtt 1935-ben ezen a napon Endrődön (Békés vármegye) a képviselőválasztás véres eseménye játszódott le: a falu jelöltjét, az ellenzéki politikust várta, amikor a kormánypart elnyomó gépezete működésbe lépett. Csendőrök vették körül a falut, előbb fenyegetőztek, majd a tömegbe löttek, hat halottja és sok sebesültje volt „az endrődi sortűz”-nek.

Dr. K. A.

Álrendőrök a betörők

Több száz millió dollár értékű mükincset raboltak el vasárnap hajnalban egy bostoni magángyűjteményből. A reggel érkező takarítószerelőket két, guzsa kötött biztonsági őrt talált az Isabella Stewart Gardner múzeum padlóján. Hiányzott tucatnyi kiállítási tárgy. Így eltűnt három Rembrandt-kép, köztük a művész egyetlen ismert tengerábrázolása, valamint egyik önarcképe, Jan Vermeer egyik olajfestménye, egy Manet-mű, több Degas-rajz, valamint egy 12. századi, bronzból készült kínai váza. A két tettes rendőr-áruhában jutott be a múzeumba, azzal a szöveggel, hogy ellenőrizniük kell egy betörési kísérletre utaló bejelentést...

Bravó, King's Singers!

Királyi énekesek énekesek királyai

Telt ház és vastaps. Már megszoktuk, hogy ez jellemzi a világhírű angol *King's Singers* budapesti fellépéseit. A Budapest Kongresszusi Központban március 17-én ismét ilyen „kísérőzené”-vel hallhattuk a varázsos torkú hat angol énekest.

Ugyanaz és mégis más? Mintha kis-más lett volna a közös hangzásuk, mint amit eddig *king's singers*-hangzásvilágként ismertünk. Végigpillantva az énekesek arcán, a parányi hangzásbeli eltérést érethet: két régi tagjuk helyére nemrég két új énekes állt. Am végső soron az összehatás szempontjából alig változott a kép. Most is a legjobb muzsikát kaptuk.

A tökéletes zenei élmény, egyúttal az önfelédelt vokális muzsikálás estje volt a március 17-én. Nemcsak azért, mert izléses kézzel sokféle korból, színesebben, egymástól elütő stílusokból válogatott a *King's Singers*, nemcsak azért mert a végletekig egymáshoz csiszolt és felső fokon képzett szólóhangok összedolgozásából tökéletes kórushangzást kaptunk, hanem – és szerintem éppen ebben van az egyik fő erősségük – önfelédten és fergetegesen mókálnak is, természetesen zeneileg. Bizonyítván, hogy a zenei kifejezési lehetőségek szempontjából sokszor méltatlanul alábecsült vokális zene korántsem korlátozottabb, mint a gyakran elébe, fölébe helyezett hangszerezés.

Kocsis Klára

Zubin Mehta újra a Scalában

Nagy az öröm a milánói Scala háza táján, az igazi zenei élményeket keresők táborában: több mint egy évtizednyi „hűtlenkedés” után visszatért Zubin Mehta, az Izraeli Filharmonikusok indiai származású karmestere. Utoljára 12 évvel ezelőtt lépett a Scala közönsége elé, a komolyzenei élet egyik fellegetvárának számító operaház fennállásának századik évfordulóján. A visszatérést a napokban hatalmas sikerű Mahler-koncerttel ünnepelte meg: a 3. szimfónia záró akkordjai után a közönség tízperces vastappsal és ovációval köszöntötte a mestert.

Zubin Mehta az indiai Bombayban született, egy perzsa vallási szektához tartozó szülők gyermekeként. Nagy erényének tartják, hogy hiányzik belőle a sikeres művészeknél nem ritka önimádat. Felelősségteljes, kedves személyiség, jó humorérzékkel. Bbizonyosodott ez a visszatérése alkalmából rendezett milánói sajtóértekezleten, amelyen pályafutásáról, a Scalához fűződő kapcsolatáról, a terveiről beszélt.

Mehta a hatvanas évek elején üstökösként tűnt fel a zenei élet egén, amikor egyszerre két szimfonikus zenekar (a montreali és a Los Angeles-i) élére is kinevezték. Még ugyanebben az évben, 1961-ben kapott meghívást az Izraeli Filharmonikusoktól, amelynek azóta is zenei vezetője. Tervei szerint jövőre, 11 évi együttműködés után, s olyan igazán szép korszakok, mint a Leonard Bernsteinnel együtt megélt felejthetetlen szezon ellenére megválk a New York-i Filharmonikusoktól – lemondása szerint kölcsönös megegyezéssel.

Nem fogom sajnálni, hogy nincsenek nemzetközi elkötelezettségeim – mondta. A zenéjre akarok koncentrálni. Az elmúlt években több mint 200 muzsikust foglalkoztattam és mindegyiket külön-külön hallgattam meg. Ez a munka engem végtelenül kimerített.

Nevetve mondta, hogy munkájának legunalmasabb része mindig is az interjúadás volt, különösen ha a kérdező felszines zenei ismeretekkel rendelkezett.

Az egyiptomiak cementje

A régi egyiptomiak épületei még mindig állnak a felhasznált habarcsnak (cementnek) köszönhetően, a modern épületek pedig már rövid idő elteltével cemenetárkok jelentkezőnek. A régi cement állóképessége titkának szegődött a nyomáda a floridai egyetem egyik részegye. Különböző korábbi cementfajtákat állított elő alumínium-szilikát bázison, vagyis agyagból, és nem mészkőből, mint a mai portlandcement. Megállapította: az egyiptomiak cementje azért volt tartósabb, mert a vegyi reakció révén gyorsan és tökéletesen száradt. A modern cementnek a fokozatos száradás és a visszamaradó nedvesség a gyengéje. A jó ütletember-kutató nem maradt meg ennél az elméleti megállapításnál. Franciaországban vállalatot alapított a cement régi módszer előállítására, sőt az Egyesült Államokban is megkezdtek a gyorsan száradó cement előállítását. A régi cementnek csak egyetlen baja van: háromszor-tízszer drágább. Hiába, mindennek meg van az ára.

RTV

A különbözők védelmében. Kb. 18.00: RTV Közönségszolgálat. 18.05: Számítás. Gazdasági negyedóra. 18.20: Non-stop nonszensz – Didi mint magán-detektív. 19.05: Reklám. 19.10: Esti Mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Tövismadarak. 20.50: Reklám. 20.55: Választási műsor. 21.55: Stúdió '90. 22.40: Zenes tv-színház. 23.15: Híradó 3.

TV2: 16.50: Képzőművészet. 17.05: TV2 Benne: Reklám-Riportok-Időjárás-Zene. 17.35: Kérdezz! Felelek. 17.50: Magyarország-Egyesült Államok válogatott labdarúgó-mérkőzés. Kb.18.25: Gyerekeknek. 19.50: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.55: Gondolkodó. 22.40: Bródy Sándor: Rembrandt. 23.20: TV2. Nappárta.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Sinha Moca. 9.30: Angol nyelvtanfolyam. 10.00: Iskolatév. 10.30: Ave Maria. 11.55: Indiai papagáj Németségországban. 12.05: Hétfői sport. 13.00: Hírek. 13.10: Mi. 13.40: Száműzött tudomány? 14.10: Népzenei láda. 14.20: Batman. 14.45: Ház az Eaton téren. 15.35: Alice Csodaországban. 16.00: An-tan-ténusz. 16.20: Állatsarok. 16.30: Nevetséges és lehetséges történetek. 16.55: Mini tv-híradó. 17.05: Lemezzajánlat. 17.10: A hetedik út útka. 17.35: Mini találkozók. 17.55: Philipp, az egér. 18.00: Mi. 18.30: Falcon Crest. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Univerzum. 21.07: Ha ezt a szomszédok tudnák. 21.55: Oldalpillantások. 22.05: Kagemusa. 00.35: Hírek.

2. műsor: 16.55: Művészlexikon. 17.00: Iskolatév. 17.30: Tájékozódás. 18.00: Sinha Moca. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Derűsen az állatok világról. 21.07: Külpolitikai maga-

zsin. 22.00: Tv-híradó 2. 22.25: Klub 2, majd: Hírek.

RTL PLUS: 6.00: Álarc. 6.25: Halló, Európa-Jó reggelt, Németségország! 8.30: Hírek. 8.35: Telebutik. 9.00: Hírek. 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Kedves Bill bácsi! 11.00: Az egészség művésze. 11.25: Szépségápolási tanácsok. 11.45: A Doktor kórháza. 12.30: Klasszikusok déliidőben. 13.00: Telebutik. 13.30: Kaliforniai klán. 14.15: A Springfieldek története. 15.00: Kedves Bill bácsi! 15.30: Játssz velünk! 15.40: Hírek. 15.43: Úzleti hírek. 16.00: Ultraman – Titkos énem. 16.30: Komputerkölyök. 17.10: Játékshow. 17.45: Játssz velünk! 17.55: Hírek. 18.00: A Doktor kórháza. 18.45: Híradó. 19.05: Időjárás-jelentés. 19.15: Knight Rider. 20.15: Szerelmes éjszakák a tajgán. 22.05: Exploziv. 22.50: Hírek. 23.00: Szívvizsgák. 00.05: Knight Rider. 01.50: Aerobic. 01.55: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL: 7.00: Napkezdett. 8.00: Egyveleg. 16.00: Forró drót. 17.00: Hullámhosszon. 18.30: Kék éj. 19.30: Hírek, időjárás. 19.45: Időtánc. 20.00: Ultra-sport. 22.00: Hírek, időjárás. 22.15: Ultra-sport. 00.15: Hírek, időjárás. 00.30: Kék éj. 1.30: Időtánc. 01.45-7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: Új világ. 17.15: Esély a daloknak. 17.45: Főzőlecke. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Incifinca fantázia. 18.35: Pihenőidő. 19.00: Territoriumok. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papirus. 20.00: Jelenidő. 20.30: Telescope. 21.00: Sportmagazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Te jó ég, kedd van! 0.00: Kerevet. 0.25: Egészségügyi műsor. 0.45: Műsorzárás.

SATI: 6.00: Jó reggelt a SATI-gyel! 8.30: Hírek, időjárás. 8.35: Szomszédok. 9.00: Hírek. 9.05: Szeretethajó. 9.50: Tesztelési ötletek. Horoszkóp. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Tévéből. 10.30: Yellowstone Kelly. 12.15: Szerencsekerék. 13.00: Tévétőzsde. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05:

Rádióhullámok és a rákbetegség

A Hawaii-szigeteken gyanús összefüggést találtak a rák gyakorisága, valamint a Honolulu-i rádió- és tévéadótoronyok elhelyezkedése között. Kilen, rádióadó tornyokat tartalmazó felmérési területet jelöltek ki és nyolcban több rákos megbetegedést találtak, mint azokon a területeken, ahol nem voltak rádióadótoronyok.

A nemrégiben közzétett tanulmány semmit sem állít a rákos megbetegedések okairól, csak további kutatásokat sürget. Azokon a területeken, ahol a rádió- és televíziós adótoronyok állnak, a rák gyakorisága 1,45-ször volt nagyobb a férfiak, és 1,27-szer nagyobb a nők körében a vártnál. A rák bizonyos fajtáinak, például a leukémiának az esetében – jöllehet ezt korábban összefüggésbe hozták az elektromágneses sugárzások bizonyos fajtáival – nem tapasztaltak lényeges eltérést.

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.05: Hangszemle. 8.20: Szonda. 8.50: Külpolitikai figyelo. 9.00-11.00: Napközben. 11.05: Népdalok. 11.30: Cseres Tibor: Óseink kertje, Erdély. 12.50: Interjúk. 13.00: Klasszikusok déliidőben. 14.05: PAF-műsor. 14.35: Dzsaszemelődik. 14.55: Könyörgés az itmaradókhoz. 15.00: Ezredforduló. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Éneklő Ifjúság. 16.25: Testőrség. 17.00: Nemzeti vonások a tudományban – Anglia. 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk – a zenéről. 18.30: Esti Magazin. 19.20: Sportvilág. 19.30: Rákóczi-nóták, kuruc dalok. 20.00: Sokszemközt az egészségéről. 20.30: Budapesti beszélgetés John Eliot Gardinerrel. 20.50: Népdal-feldolgozások. 21.00: Kilátó – A Rádió világirodalmi hetilapja. 21.45: Hajszaígyökerek. 22.00: Hírvilág. 22.30: Kapcsoljuk a 22-es stúdiót. kb.23.30: Szimfonikus táncok.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Rivaldafényben. 9.05: Társalgó. 10.05: Operettkedvelőknek. 11.05: Helykereső. 11.20: Apró cseprő – Gyerekeknek. 11.40: Ki kopog? 12.10: Asztali muzsika. 13.05: Popzene sztereóban. 14.00: Iránytű – Szórakoztató magazin világirodalomnak és otthoniúlnőknek. 15.05: Társalgó. 17.30: Helykereső. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Közvetítés a Magyarországi – Egyesült Államok válogatott labdarúgó-mérkőzéséről. 19.50: Táncház muzsika. 20.00: Más-világ. 21.05: Tükörkép. 21.15: Rólunk van szó! 21.20: Nótakedvelőknek. 22.20: Vándormotívumok az irodalomban: családások. 23.10: Sporthíradó. 23.20: A dzsessz története.

BARTÓK RÁDIÓ 9.15: Magyar művészek operafelvételeiből. 10.04: „Hogyan lettem senki” Békés Itala portréműsora. 11.00: Bach-művek. 12.05: A kamarazene kedvelőinek. 13.00: Rádiósínház. 13.52: Labirintus. 14.07: Két Handel szvit. 14.46: Éneklő Ifjúság. 15.00: Zenekari muzsika. 16.05: Rossini operáiból. 16.58: Az Észak-német Rádió szimfonikus zenekarának hangversenye. 18.30: Na maternjem jeziku

A koalabocsk kalandjai. 14.30: Pénzügyek, Horoszkóp. 14.40: Szeretethajó. 15.30: Boldog napok. 16.05: Bonanza. 17.00: Hírek, időjárás. 17.10: Szomszédok. 17.35: Autósoknak. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Cannon. 18.45: Híradó, időjárás. 19.05: Szerencsekerék. 19.50: Időjárás, Hírek. 20.00: Jégkorong. 22.15: Hírek, sport, időjárás. 22.25: A kettős ember. 0.05: Műsorelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 8.15: Műsorismertetés. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Gyermekműsor. 9.00: Bejelentés. 9.02: A Horvát Szocialista Köztársaság népei és nemzetiségei. 9.20: Pillanatok az Ön pihenésére. 9.30: A zadari Arheológiai Múzeum. 10.00: A triglavi Nemzeti Park. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották – nézzék! 13.45: Tv-lexikon. 13.55: Szárnyak a víz fölött. 14.15: Mate Balota versei. 14.45: Műsorismertetés. 14.50: Hírek. 15.00: Éjszakai program. 16.30: Magyar Híradó. 17.00: Tv-napló I. 17.20: Oktatóműsor. 17.50: Gyermekműsor. 18.20: Számok és betűk. 18.40: Rajzfilm. 18.45: Tudományos program. 19.15: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: Időjárás. 20.00: Lottóhúzás. 20.05: Kapcsolós magazin. 21.35: Tv-napló III. 22.00: Veszélyesen élni. 23.30: A mai sport. 23.35: Éjszakai program. 0.35: Hírek. 0.40: A szerdai műsor ismertetése.

2. műsor 16.40: Műsorismertetés. 16.45: Hírek. 16.50: Tv-naptár. 17.00: Kölyökidő. 18.00: Zágrabi panoráma. 18.20: Szlavóniai és baranyai körzeti program. 19.30: Tv-napló. 19.55: Műsorismertetés. 20.00: FEST-premierek: „38”. 21.30: Tv-mix. 21.40: Csavargók és felvezetek. 22.10: Szórakoztató kedd. 23.10: A kultúra éjszakai programja. 0.40: A szerdai műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold

„SEGÍTSETEK, HOGY SEGÍTENI TUDJUNK!”

A Jászfelsősztgyörgyi VÖRÖSKERESZT alapszervezet és a TAPIÓSZÉCSŐI katonai fiatalok által két éve 600 ezer forintos alaptőkével alapított

S.O.S. ALAPÍTVÁNY a mozgássérültek megsegítésére KURATORIUMA felhívással fordul

minden segíteni szándékozó és tudó magyar és külföldi állampolgárhoz, intézményekhez és gazdálkodó szervezetekhez, hogy anyagi hozzájárulásokkal továbbra is támogassák és segítsék az ALAPÍTVÁNYUNK célkitűzéseinek megvalósítását, amely elsősorban olyan mozgássérült gyermekek és fiatalok külföldi gyógykezelését szolgálja, akiket idehaza valamilyen oknál fogva nem tudnak segíteni, s családjuk saját anyagi erőforrásból nem tudja megoldani a külföldi gyógykezelést. Továbbra is segítséget kívánunk adni olyan gyógyászati segédeszközök beszerzéséhez, amit a család saját erejéből nem tud megoldani.

Idáig már több fiatalon segítettünk. Így Urbán Zoltán 21 éves fiatalembert külföldön gyógykezellettünk. Jelentős összeggel járultunk hozzá Mrena Diána kunszentmártoni kislány svédországi gyógykezeléséhez. Kovács Lilla 5 éves kislány életkörülményeinek javításához járultunk hozzá s továbbra is rendszeresen támogatjuk. Igen sokan fordulnak hozzánk segítségért és tanácsért.

Egyetlen segítséget kérő levelet sem hagyunk válasz nélkül.

Céljainkban tovább szeretnénk lépni. Tevékenységünket az egész ország területére ki kívánjuk terjeszteni és más betegségben szenvedő gyermekek és fiatalok külföldi gyógykezelésének költségfedezésében és életkörülményeik javításában is segíteni szeretnénk. Gondolunk a fejlődési rendellenességgel született gyermekekre is.

Kérjük, ha tud, segítséget alapítványunkat céljaink megvalósításában.

A pénzügyi támogatást posta rózsaszín csekken lehet feladni a következő címmel:

„Segítsetek 451-98328-12009” Takarékszövetkezet 5126 Jászfényszaru.

Kérésre postautalványt küldünk.

Címünk: „S.O.S. Alapítvány, 5111 Jászfelsősztgyörgy, Pf.: 1. Telefon: 16.

SEGÍTSÉGET KÖSZÖNJÜK!

Jászfelsősztgyörgy, 1990. március 20.

„S.O.S. ALAPÍTVÁNY a mozgássérültek megsegítésére

Fk.: Szarvas Gábor

Révai Nagy Lexikona

az első két kötet ára: 917 Ft/db, a 3-5. köteteké: 980 Ft/db

A Babits Kiadó pótmegrendelést vesz fel a Révai Nagy Lexikona egész sorozatára, a beérkezés sorrendjében, korlátozott példányszámban.

Név:

Cím:

...példányban megrendelem

a Révai Nagy Lexikona köteteit az alábbi címen:

Babits Kiadó
7100 Szekszárd, Pf.: 237.

Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

Tisztelt Megrendelőnk!

Kiadónk továbbra is garantálja a Révai Nagy Lexikona hat év alatti megjelentetését, s azt is, hogy indokolatlanul nem emeljük a kötetek árát. E nemzeti érték közkinccsé tétele során csak szolid üzleti nyereségre törekszünk.

Sajnos azonban nem tudjuk elhatárolni magunkat a papírárak és a nyomdai műveleti költségek évente egyre nagyobb mértékű emelkedésétől. Reálisan felmértük, hogy ez Önnek esztendőnként fokozódó megterhelést jelent.

Kiadónk vezetősége ezért úgy határozott, hogy felkínáljuk Önnek az általunk vállalható legnagyobb kockázatot!

Ön már most előre, egy összegben megvásárolhatja a lexikonsorozat valamennyi hátralévő 4-20. kötetét,

21 500 Ft-os áron.

Ha az Önhöz már elküldött csekkek egyikét ezen összegre szólóan 1990. március 25-ig kintliti és a pénzt a szokásos módon befizeti, nem lesz tovább gondja a részletfizetésekre, kiadónk törzsvásárlójának számít ezután, és 1994 végéig automatikusan postázzuk Önnek a megjelenő lexikonköteteket.

Gondolja végig és mérje fel, hogy ez Önnek könnyebbé válik, avagy terhet jelent.

Mi felajánljuk a lehetőséget.

Babits Kiadó

Tisztelt Leendő Megrendelőnk!

Ha a Révai Nagy Lexikonát hiába kereste eddig a könyvesboltokban, a könyvtárakban, s szeretné megrendelni tőlünk a teljes hasonmás kiadást, és egy összegben az egészet kifizetni, kérjen egy csekket kiadónktól, s azon adjon fel címünkre

24 314 Ft-ot

1990. március 25-ig.

Önnek sem lesz tovább gondja a részletfizetésekkel, s Önnek is automatikusan postázzuk a megjelenő lexikonköteteket 1994 végéig.

Gondolja meg!

Mi Önnek is felajánljuk a lehetőséget.

Babits Kiadó
7100 Szekszárd, Pf.: 237.

Pályázati felhívás

A Népi Iparművészeti Tanács és a Baranya Megyei Tanács VB. művelődési osztálya

Gerencsér Sebestyén

siklósi fazekas, a Népművészet Mesterének emlékére meghirdeti a XI. országos fazekaspályázatot.

A pályázat célja, hogy olyan népművészeti fazekas alkotások készüljenek, amelyek a különböző tájegységek hagyományait őrzik és azt korszerű, új formában dolgozzák fel.

A pályázat nyilvános, azon bárki részt vehet, aki a fenti célkitűzéseket magáévá teszi. Pályázni csak új alkotásokkal, maximum 5 tárggyal lehet (a készletek egy műnek számítanak).

A bírálóbizottság olyan munkákat, amelyek már más pályázaton vagy zsűri előtt szerepeltek, nem veszi figyelembe. A pályaműveken fel kell tüntetni a pályázó nevét. Ha a formakészítő nem azonos a diszítóval, mindkét alkotó nevét jelöljék meg, ugyanis ebben az esetben a bírálóbizottság a pályadíjakat megosztja.

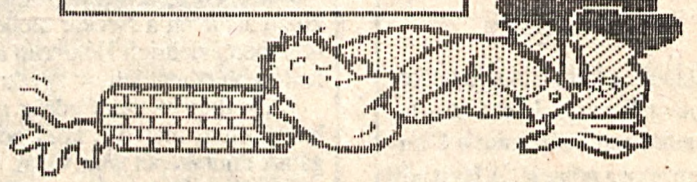
A pályaműveket 1990. július 2-ig kell beküldeni a Siklósi Városi Művelődési Központ címére (7800 Siklós, Kossuth tér 15.). Az alkotások leadása 1990. június 30-án és július 1-én reggel 8 órától délután 4 óráig lehetséges. A határidőn túl érkezett pályaműveket a bírálóbizottság nem veszi figyelembe. Az eredmény-

hirdetés 1990. július 27-én, Siklóson a kiállítás megnyitásakor lesz.

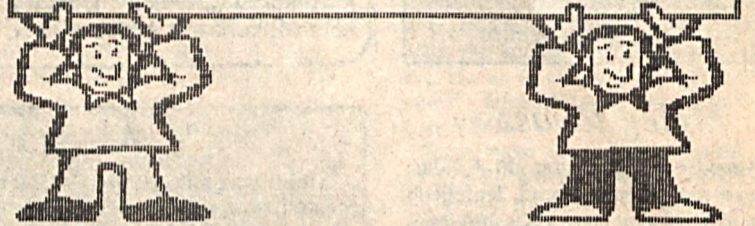
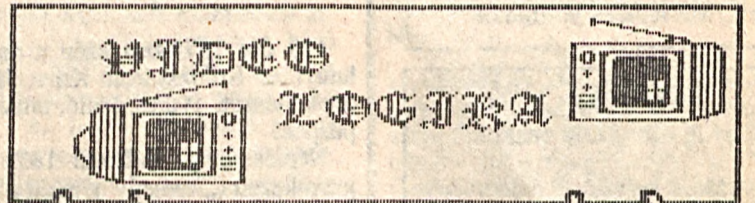
Pályadíjak: Gerencsér Sebestyén-díj emléklappal: 15 000 forint, első díj: 10 000 forint, második díj: 8000 forint, harmadik díj: 6000 forint. A díjnyertes darabokra a pályázatot hirdető szervek fenntartják az elővételi jogot. A pályázat anyagából rendezett kiállítás 1990. július 27-től 1990. december 31-ig tart nyitva.

A pályázattal kapcsolatos további felvilágosítást a Népi Iparművészeti Tanács (Budapest, I. Szilágyi Dezső tér 6. tel.: 135-0115) és a Baranya Megyei Tanács VB. művelődési osztályának képviselője ad. (Pécs, Rákóczi u. 34. Tel.: 72/11-332).

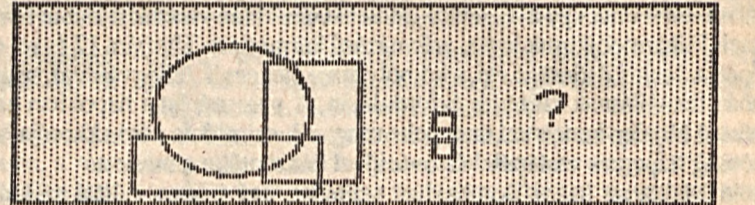
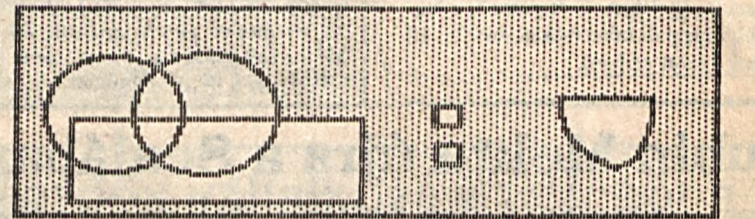
MEGVÁJ !!!

Az 505.sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet és Szakközépiskola KÖZMŰVELŐDÉSI STÚDIOJÁNAK REJTVÉNYE

Mi kerül a kérdőjel helyére?

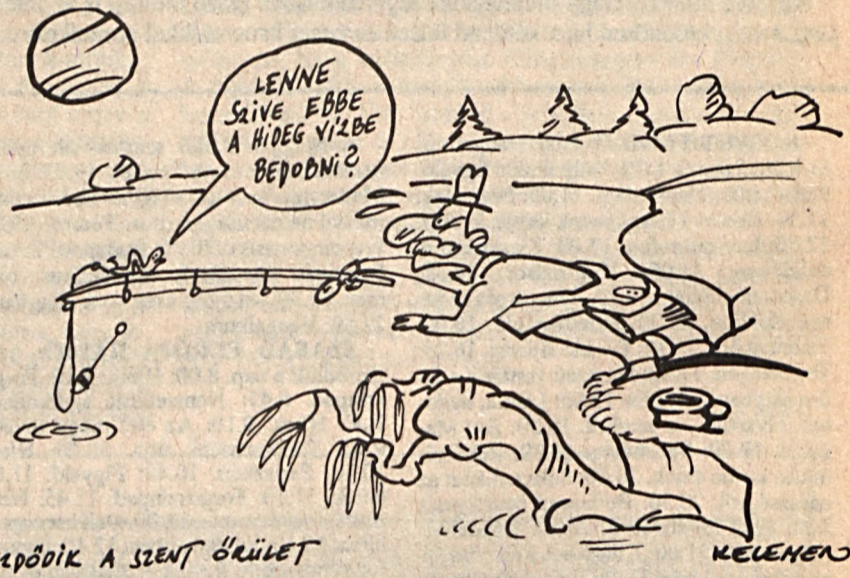
A megfejtéseket legkésőbb kedden adják postára nyílt levelezőlapon a 7101. SZEKSZÁRD Pf.-23 címre.

Írják meg rá: **505-MEGVÁJ !!!**

E heti nyerteseink:

Lipcsei Ferenc, Miskolc
Rácz Gábor, Basal
Szalatnai Iaréné, Budapest
Farkas István, Komló
Gulácskó István, Basal

A nyerteményeket postán küldjük el!

KÉRDŐDIK A SZENT ŐRÜLET

KELEHEN

Életmentő macska

A kutyák előnyben voltak mostanáig. De ki hallott arról, hogy valaki életét macska mentette meg? Ha szobrot nem is állítanak, Olaszország egyik kis falujában – Bellante a neve – kegyelettel emlékeznek egy macskára, amiért önfeláldozó módon életét adta a gazdiért. Azazhogy a gazdi helyett. Történt ugyanis, hogy a szóban forgó család, hazatérve döbbenet észlelte, hogy a kedvenc macska kimúlt.

A legtöbb ember az élet véges voltára gondolna hasonló esetben, s nem a nyomozókra. Itt azonban a nyomozókat hívták, akik, mi tagadás, immelámmal indultak a tetthelyre. Aztán kiderült, hogy az előítélet megalapozatlan volt; a macska előre megfontolt gyilkosság áldozatául esett. A ház ura ugyanis – egy nyugdíjas – családirtás-

ra készült, mert elhagyta a felesége, a fia és unokái. A végrehajtás módjával a mérget választotta: „szerettei” ünnepi ebédjéhez úgy kívánt hozzájárulni, hogy belekeverte a paradicsomszószba, aztán dolgavégzetten távozott. Ott maradt viszont az illat, s ez megszedítette a macskát; felfalta az ünnepi ebédet. A többit tudjuk. A laboratórium szerint olyan mennyiség volt az ételben, hogy az egy elefántnak is elég lett volna.

A torkos macska hős lett a faluban. A macskasors iróniája, hogy egérméregnek köszönheti a dicsőséget.

APRÓHIRDETÉS

Interlookomat bérbe adnám. Hermann Éva, telefon: 15-862.

Sullivan a ma esti meccs esélyeiről

Ha az elején nem kapunk gólt...

Sabatini „csak” barátom

A nyári olaszországi labdarúgó-világbajnokságon nem lesz ott a magyar válogatott, hazai klubcsapat játékosai viszont mégis szerepelni fog a Mundiálon. Az ellentmondásnak tűnő megállapítás mindenki számára érthetővé válik akkor, ha közöljük, Christofer Sullivan a Rába ETO 25 esztendősi játékosáról van szó, aki amerikai válogatottként lép pályára majd a vb-n. Ma a televízió jóvoltából bárki megtekintheti a Magyarországi-Egyesült Államok válogatott labdarúgó-mérkőzést, a találkozóval kapcsolatos esélyekről kérdeztük a mindkét ország futballját jól ismerő Sulivánt, aki természetesen ott lesz az Üllői úti összecsapáson.

– Úgy látom, nincs megfelelő önbizalmuk a magyar labdarúgóknak, mert állandóan a régiekkel, a Puskás-féle csapattal akarják összehasonlítani őket – mondja az amerikai csatár. – Szerintem a magyaroknak nem szabad a múlttal érvelni, ha a mai futballt akarják javítani. Győriként egyébként jól érzem magam, ideérkezésemkor közép-pályást játszottam, de legjobban mostani helyemen, a támadósorban érzem magam, ahonnan remélem idén még többször eredményes leszek.

– Milyen esélyt ad az amerikai válogatottak a világbajnokságon?

– Számunkra kedvező csoportba kerülünk, ahol a házigazda olaszok a toronymagas favoritok, de érzésem szerint a csehslavok és az osztrákok nem legyőzhetetlenek. Atlétikusan jólképzett csapatunk legfájdóbb

pontja egyébként a gólképtelenség. Együttműködésünkben egyébként az Európában játszó idegenlégiósok a meghatározóak, a többiek kiegészítő emberek.

– Ezek szerint Ön vezéregyéniségnek számít?

– Ez azért túlzás, de a világbajnokságon kétségtelenül fel akarom hívni magamra a figyelmet. A meccszámom is megvan már, remélem a 17-es szezencsét hoz Olaszországban.

– Mit vár a mai mérkőzéstől?

– Ha a találkozó elején nem kapunk gólt, várhatóan megcsappan a magyarok támadókedve, és akkor már nem lehet különösebb gond. Közel azonos képességű csapatok csatája várható.

– Szerződése júliusig köti az ETO-hoz, további tervek?

– Nyáron minden bizonnyal belga vagy NSZK-beli együttesben folytatom majd pályafutásomat, persze sok függ attól is, milyen teljesítményt nyújtok a világbajnokságon.

– Végetül egy indiszkrét kérdés! Hallani arról, hogy jó viszonyban van a világ egyik legjobb teniszszőnjével, az argentin Sabatinivel. Mi igaz a hírből?

– Gabriella „csak” a barátom. Ő szereti a focit, én pedig kedvelem a teniszt és ez hozott össze bennünket. Főleg akkor találkozunk sokat, amikor Franciaországban járunk, emlékként két válogatott mezemet is neki ajándékoztam...

Horváth A.

Ahogyan a szülői aranyosok látják

Központilag jobb a lehetőségek mint klubszinten

Az utóbbi időkben a magyar gazdasági élethez hasonlóan a sportéletben is egyre sürgetőbben vetődik fel a pénzühiány kérdése. Nemrégiben nem egy segélykérő „kiáltás” hangzott el a sportvezetők részéről. Ezek azt sugallták: ha központilag nem kapnak erőteljesebb támogatást, a magyar sport fokozatosan elszorvad, mert – sokak véleménye szerint – már most is az agonizálás jeleit mutatja.

Vajon hogyan látják a magyar sport helyzetét az öttusa-sport olimpiai bajnokcsapatának tagja, az egyszeres egyéni és kétszeres csapatvilágbajnok, Fábian László (27):

– Én a saját bőrömmön nem érzem a sportéletet sújtó gondokat, de azt hiszem ennek az az oka, hogy az öttusaszövetség irányítói nagyon jól gazdálkodnak. Még vannak tartalékaink és természetesen sikorsorozatunknak köszönhetően mi könnyebben lelünk támogatókra is. Ugyanakkor az is vita nélküli, hogy a kedvező anyagi feltételek közepette el is várják tőlünk a bizonyítást. Nem tagadom, a győzelmek alapján mi is kérhetünk „kiváltságokat”. Meggyőződésem: az öttusában központilag, a válogatottnál sokkal jobb a lehetőségek, mint klubszinten. Az én szakosztályomnak, a Bp. Honvédnak például olimpiai bajnokai nélkül komoly anyagi gondjai lennének.

Ez azt jelenti, hogy pályafutásának hasonlóan magas szintű folytatása a feltételeken nem múlhat?

– Így van! Úgy vélem, az én pályafutásom idején a sportág vezetése – ha takarékosabban gazdálkodva is – biztosítani tudja a már megszokottan kiváló körülményeket. Magamnak még jó öt évet adok az öttusázásra, nem tekintem a barcelonai olimpiát végállomásnak.

– Mennyire érzi az olimpiai bajnokoknak kijáró megbecsülést?

– Erkölcileg a legmesszebbmenőkig és folyamatosan érzem a megbecsülést a közvélemény és a sportbarátok részéről. Példa erre a tavalyi budapesti vb, ahol meghökkenően nagy volt az érdeklődés irántunk. Az anyagi megbecsüléssel kapcsolatban már vegyesebbek a benyomásaim.

Azt a hírnevet és egzisztenciát, amit elértem, csakis az öttusának köszönhetem. Ugyanakkor tudom, hogy ugyanezzel az eredménylistával Európa más tájain sokkal jobban megélnék. De azt hiszem, ez személyemtől függetlenül a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetből egyértelműen adódik.

– Eszerint nem érzi arányosnak a befektetett munkáját az anyagi elismertséggel?

– Ezt nem mondanám, hiszen messze az átlag fölött keresek. Elégedett lehetek a munkahelyi szerződéssel, ami bruttó 36 ezer forintos fix jövedelmet biztosít egy hónapra, valamint – és ez sajnos még nem elég elterjedt a magyar sportolók körében – az egyéni reklámszerződéssel is. Szerénytelenség nélkül mondom, hogy a MÜSZI-vel megkötött éves megállapodás – amelyet éppen a napokban újítottunk meg – minden szempontból „profif”, hiszen mindkét fél csak bizonyos elvárások teljesítése után „tartja a markát”. A jelenlegi szerződés szerint például a MÜSZI csak akkor fizet, ha 1991-ben dobogóra állok a vb-n, az egyéni küzdelem után. Ezek a pénzüsszegek minden bizonnyal sokakat irritálnak, de érdemes belegondolni: én gyakran napi tíz órát gyakorlok az öt sportág edzéseim. És akkor az utazással eltelt időt még nem is számítottam bele. A kedvező helyzetem ellenére azt mondom, rengeteg kiaknázatlan lehetőség van a premizálás és a szponzorálás tekintetében. Ha egyáltalán akad némi hiányérzetem, akkor ezt ez okozza.

– Még ma is óriási előnye, hogy olimpiai bajnok?

– Szerintem a hírnevemről nem tudok majd megélni, mert a kapuk manapság nem nyílnak meg a „címeke”-re. Ha arra gondol, hogy a visszavonulásig összegyűjtött tőkém kamatoztathatom, erről csak annyit mondhatok: 27 évesen jutottam el odáig, hogy megfelelő lakást és kocsit tudtam magamnak vásárolni. Ezért a jövőmre tudatosan kell készülnöm, hiszen sportolóként harminc-valahány évesen tulajdonképpen nyugdíjba vonulok – fejezte be nyilatkozatát Fábian László.

Ki örli fel a szolnoki „kemény magot”?

A kosárlabda csak ürügy

Talán már nem is meglepő, hogy vasárnap újabb botrány történt Szolnokon, az Olajbányász–Dombóvár bajnoki férfi kosárlabda-mérkőzésen. A második félidő 14. percében, 70–70-es állásnál Harsányi József játékvezető lefújta a találkozót, mert a nézőtérrel megdobálták és leköpködték.

Hova vezet a magyar sportban is egyre inkább elharapózó erőszakulám, amely – sajátos módon – újabbán a két legmodernebb, legkorszerűbb, s igen nagy közönségsikernek örvendő sporágat, a jégkorongot és a (férfi) kosárlabdát is sújtja? Egyáltalán: mi történt már megint Szolnokon?

Horváth Frigyes, a Magyar Kosárlabda Szövetség főtitkára:

– Megkaptuk a jelentést Kerner Istvántól, a mérkőzés ellenőrtől, a versenytárgyalás és a technikai bizottság kedden tárgyalja az esetet.

Milyen döntés képzelhető el?

– A leg súlyosabb a pálya betiltása lenne, de ehhez csak a legvégső esetben akarunk folyamodni.

Harsányi József, a mérkőzés egyik játékvezetője:

– Nemezszer vezettettem már Szolnokon mérkőzést, most is szorongva készültem a feladatra, mert tudom, mi vár rám és kollégáimra, Farkas Zoltánra. Elkezdődött a találkozó, és a közönség egyetlen ítéletünket sem fogadta szó nélkül. Aztán hamarosan elkezdtek köpködni, különböző tárgyakat dobálni. Így telt-múlt az idő, míg nem a második félidő elején bemondattam a hangosbeszélőn, hogy fékezze magukat a nézők, mert különben lefújjuk a meccset. Megjegyzem, a szolnoki játékosok sem mutattak túl sok együttműködési készséget, gesztusaikkal, reklamálsáikkal mintegy „buzdították” a közönséget. Az azonban tény, a mérkőzés sportszerű keretek között zajlott, annak ellenére, hogy igen szoros volt a küzdelem. Végig a vendég Dombóvár vezetett, a 34. percben sikerült egyenlítenie az Olajbányásznak, miután kipontozódott a dombóváriak lenygel centere.

– Mégpedig a következő módon: egy vendégtámadás közepén, teljesen váratlanul megszólalt a duda, jelezve, hogy lejárt a 30 másodperces támadási idő. Szerintem tévesen nyomták meg a

gombot, ezért odamentem a zsűriasztalhoz, hogy tisztázzam az esetet. Ekkor egy kisebb tárgy eltalált, majd szinte köpésszapor zúdult rám és a zsűriasztalra. Kerner István ellenőrel egymásra néztünk, s csak ennyit mondtam neki? „Azt hiszem, Pista nem kell ezt folytatnunk...” Ezután azonnal lefújtam a mérkőzést, és ezt a tényt rá is vezettettem a jegyzőkönyv hátuljára.

Nem volt más megoldás?

– Már addig is többet túrtunk, mint ami a köteleességünk lett volna. Meggyőződésem, a szolnoki közönség tekintélyes része nem a sportlélmény kedvéért jár ki a csarnokba, hanem csakis azért, hogy kiélje egyéb területeken elfojtott szenvedélyeit.

Rezák László, a Szolnoki Olajbányász edzője:

– Végtelenül el vagyok keseredve. Egyrészt a közönségünk viselkedése miatt, mert tagadhatalan, hogy Harsányi játékvezető beszámolójának van alapja. Egyesek valóban köpködték, minősíthetetlenül viselkedtek, de hát –

*

Az egyik – ha nem a legjobb – hazai kosárlabda játékvezetőnek, Harsányi Józsefnek teljesen igaza van, semmi köze annak a kosárlabdához, amit a szolnoki „kemény mag” immár évek óta művel. Miképpen annak sem, amit jégkorong és futsal ürügyen a Fradi-szurkolók művelnek.

Persze kimondani könnyű, hogy ezeket a moráldéfekt elemeket ki kell szűrni és eltávolítani. De ez több okból sem akaródzlik.

1. Az érintett klubok elméletileg mélyregelesen elítélik és elhatárolják magukat a renitens elemektől, de az ellenfelet nem kevésbé idegesítő és gyengítő hatásuk miatt tudják, hogy van némi segítő szerepük.

2. A helyszínen vezényelt és a meccs izgalmába belefeledkező rendőrök beavatkozása késő és a túlerővel szemben már eléggé reménytelen.

3. Ha vannak is elegendő önvédelmi sportokban járatos egyenruhás és civil rendőrök, őket ez a fene nagy demokrácia sújtja, vagyis csak akkor vehetik elő „szolgálatilag” a gumibotot, vagy sprayt, amikor már egy fél téglát vagy egy sörösüveget hozzájuk vágunk.

Nemrégiben Budapesten járt egy nyugatnémet rendőr, aki a stadionbiztonság megteremtése témakörében osztozza meg tapasztalatait a magyarokkal. Ebből teljesen kiderült: a huliganizmus a rendfenntartásban speciális eszközöket, módszereket igényel. A veszélyeztetett kluboknak erre átdozni kell, meg kell találni az ilyen feladat ellátására alkalmas embereket. Ha úgy tetszik ez is egy szakna. A Bp. Honvédnak – ha jól emlékszem – már volt egy üdvözlendő kezdeményezése, amikor a Szolnok–MAFC kosármérkőzésre dzsudósokból és karatésokból szervezte meg a rendezői stábot. Ők – ha nem is voltak rendőrök –, de ráéreztek, hogy mi a dolguk.

Lehet, hogy a frankfurti rendőrnek a karatés erények nem felelnének meg a munkakör ellátására, de mi még érjük be ennyivel.

Bálint Gy.

Hajókázás a vizek városában

„Győr csak úgy válhat igazán a vizek városává, ha polgárai védik és tisztelik a folyókat, igénylik a hajózáshoz szükséges fejlesztéseket.” – ez a szöveg a nemrégiben megalakult győri Navis Kft. emléklapján áll, amelyet a március 15-étől induló sétatájhajózásán résztvevők is megkapnak majd.

Mint az a fentiekből kitűnik, hosszú idő után újra lesz a vizek városában rendszeres sétatájhajózás. A Navis Kft. március 15-től november 15-ig minden nap 9 órától üzemelteti Győrben a Kisoroszi (40 személyes) és a Dunakanyar (90 személyes) elnevezésű hajóit, amelyekkel több szolgáltatással áll az érdeklődők rendelkezésére. A Kisoroszi a Rábán lévő kikötőből indul, majd a mosoni Dunát elérve az úgynevezett Szűnyogszigetig hajózik. A menetideje 1 óra, amely idő alatt büfé is üzemel a kishajón, valamint magnós és mikrofonos idegenvezetésre egyaránt lehetőség lesz. A fehallgatók információk rendszer háromcsatornás, így az utas szabadon választhat két különböző nyelvi, valamint egy zenei program között. A hajón egyébként német, angol, orosz, szlovák, lengyel, olasz, eszperantó és örmény nyelveken ajánlják a programokat. A Kft. vezetői tervezik a tanulmányai kirándulásokon szükséges környezetismereti, zenei hanganyagok összeállítását is. A városnézés egyébként egy személynek 60 forintba kerül.

A Dunakanyar nevezetű hajó a Dunakapu déli kikötőből indul. Kétórás útján a mosoni Dunán közlekedik, a hét végén az elképzelések szerint zenés programokkal klubhajóként fut majd ki. Ez a nagyobb méretű hajó igény szerint Győr és Esztergom illetve Visegrád között is közlekedni fog.

A vizek városába látogatók tehát új színfoltként közvetlen közelről is megismerkedhetnek a Győrt behálózó folyókkal és azok egyedi környezetével.

–Ha–

Öttusa: ott folytatják, ahol abbahagyták

San Antonióban a vegyes párosok küzdelmével ért véget a nagyszabású öttusaviadal. A záró számban minden nemzet legjobb férfi és női versenyzője alkotott párt, s teljesítményüket összegezték.

A magyar színeket képviselő Fábian László, Tulok Andrea kettős folytatta jó szereplését, s magabiztosan nyerte a számat. Horváth László szövetségi kapitány így vélekedett az első Világ Kupa-viadálról:

– A három olimpiai bajnok felkészülésében ez a viadal nem volt döntő állomás, a három fiatalnak kellett bizonyítani. Nagyon jól küzdött Fábian, különösen futása tetszett. Bár megnyerte a vívást, de „rákészüléssel” jobb

eredményt is elérhetett volna, hiszen tőle megszoktuk az ezer pont fölötti teljesítményeket. Mizsér Attila visszafogottan tusázott, sérülése után nem akart kockáztatni. Ezt figyelembe véve elégedett vagyok vele. Martinek János mozgása még nem volt összehangolt, de lövészete dicsérhető. A fiatalok közül Balaska Zsolt kellemes meglepetést szerzett az igen erős mezőnyben elért 9. helyével. Futásban még javulnia kell. Kálnoki Kis Attila megbízható öttusázó lett, lövészete azonban elmaradt a megszokottól. Madaras Ádám a vártnál gyengébben szerepelt. Ez a viadal is bizonyította, hogy fejleszteni kell versenyzési képességét, rutint kell szereznie.

Cruyff, mint holland kapitány?

Roszuul áll Thijs Libregts, holland szövetségi kapitány szénája. Egyes hírgyűnősegi jelentések szerint napok kérdése és elbocsátják. Nyomás érv menesztése mellett, hogy a Milan holland szupersztárja, Ruud Gullit is ellene fordult. A dolog azonban cseppet sem egyszerű, hiszen 11 hét és kezdődik a világbajnokság. Állítólag a hetvenes évek holland világsztárja Johann Cruyff a kiszemelt. De mit szól mindehhez a Barcelona?

–bégyé–

DÁTUM

Cyrrill metódusa

Egy hír szerint Chicago szívében áruba bocsátották a Szent Mária-templomot, mégpedig két föltétellel. Az egyik, hogy a helyén építendő garázs küllemében szakasztott mása legyen az Isten házának, a másik: az egyház a parkoló bevételeiből mindenkor 2,5 százalékkal részesedjék. Az eddigi tulajdonos nevében Cyrrill apát nyilatkozott az érdeklődő újságíróknak, s kifejtette: az Úrnak tetsző cselekedet ez az üzlet, hiszen az eddig hiába keresgélő autósok így majd nem veszik föl hiába a nevét, s emellett a befolyó jövedelem is a gyülekezet épülésére szolgál.

Mindez így adónapi határidő táján nagyon biztatóan hangzik, mert például mutat arra, miként lehet úgy munka nélküli jövedelemhez jutni, hogy aki fizet, azt hihesse, még ő járt jól. Cyrrill metódusa, kedvesen ravasz módszere azért is szimpatikus, mert ma egyre többen lepődnek meg azon a számon, amit a sárga befizetőcsekkre írtak. Eltöprengnek, vajon nem lehetne-e észrevétlenül levonogatni ezt az összeget, esetleg tárgysorsjátékot tartani az adózók különböző osztályainak, vagy neidán ingyen parkolóhelyekkel jutalmazni azokat, akik időben befizetik forintjaikat, s közben nem emlegetik hiába az Urat.

Tudom, mindez ábránd, de azért jólesik ilyenkor arról képzelődni, mi lenne, ha az új APEH-székházak helyett néhány pusztulásként indult templomot rendeznénk át belülről, s oda költöznének az érvágás szakavatott művelői. Talán sokan nem örülnének neki, az viszont biztos, hogy 2,5 százaléért (adószázalékért!) nálunk sem lenne rossz üzlet, s tán Istennek tetsző cselekedet...

#

Számítógépes főpróba

Vasárnap megkezdődött a számítógépes főpróba a március 25-ei választásokra. Ennek során a 176 egyéni és a 20 területi választókerületbe telepített számítógépes rendszert összekötötték a Parlamentben lévő központi. Jelenleg azonban még csak a rendszer kétharmada működik telefonvonal-hiány és -probléma miatt. A Parlament és a húsz területi választókerület közötti összeköttetés már létrejött, de a területi és az egyéni választókerületek közötti vonalak főként Nógrád, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Vas és Zala megyében nem működnek. A tervek szerint március 21-én délelőtt megkezdik a teljes számítógépes hálózat működését. Arra a kérdésre, hogy március 25-én Magyarországon is olyan gyorsan megszületik-e az előzetes végeredmény, mint ahogy az NDK-ban a választások befejezése után fél órával történt, Kéry András (ANH) elmondta: nálunk az első részeredmény csak az éjjeli órákban várható. Ennek egyik oka, hogy a magyar választási rendszer jóval bonyolultabb, mint az NDK-beli.

A két Németország valutauniója június végére valószínűleg megvalósul – jelentette ki Elmar Pieroth nyugatnémet politikus, aki a keletnémet gazdasági miniszteri tárca várományosa. Pieroth a Reuter brit hírügynökségnek nyilatkozott néhány órával azután, hogy az NDK-beli választáson győztes CDU a gazdasági tárca élére jelölte. Mint mondotta: nem lenne könnyebb megoldani a problémákat a valutaunió nélkül.

Rendőrségi felhívás

Budapest 1990. március 2-án 20.10 órakor, a VI. kerület Bajcsy-Zsilinszky út és a Hajós utca kereszteződésénél közlekedési baleset következtében egy idős férfi súlyosan megsérült. Személyazonossága ismeretlen. A rendőrség kéri, hogy jelentkezzen azok, akik személyleírás alapján felismerik. A férfi 70-80 év közötti, 175 centiméter magas, közepes testalkatú, barna szemű és hajú, bajuszos, szemüveges. Ruházata: fekete bőrkabát, fekete szövetnadrág, zöld pulóver és zöld sildes sapka, fekete bőrcipő. Egy fekete táskát is volt nála.

Dráma Vásárhelyen!

Tegnap délután – magyar idő szerint 1/2 5-kor – drámai és megrendítő események zajlottak le Marosvásárhelyen. A Szászrégen környéki és a Görgény-völgyi románok lakta falvakból oda szállított több száz főnyi csőcselék szekercékkel és vasvillákkal felszerelve megtámadta azt az épületet, amelyben a Romániai Magyar Demokrata Szövetség Maros megyei választmánya ülésezett. A felheccelt tömeg az ajtókat betörve a berendezést összezúzta, súlyosan bántalmazta a jelenlévőket, akik közül többen csak a tetőn át tudtak elmenekülni. Megbízható forrásból szerzett értesüléseink szerint Sütő András, a helyszín biztosításával megbízott rendőrök segítségével kiszabadult ugyan az őrvölggyel tömeg karmaiból, de pillanatnyi hollétéről egymásnak elmentmondó információink vannak, miként a pogrom következményeiről is. A percről percre feszültebbé váló, több mint drámai helyzetben a Marosvásárhelyi Rádió rendre közleményben szólítja fel a karhatalmat a sorozatok magyarság elleni támadások megfékezésére, a szervezett leszámolás megakadályozására, eddig kevés eredménnyel.

A magyar Külügyminisztérium közvetlenül a tragikus kimenetelű támadást követően a leghatározottabban felszólította az illetékes román szerveket a marosvásárhelyi helyzet normalizálására. Lapzártáig azonban semmi jel nem mutatott arra, hogy ennek érdekében a Román Kormány érdemben is tenne valamit.

(t. hátori)

A lélek női arca címmel februárban rendezett jótékonyági est bevételeit a Bányai Júlia Ifjúsági Nevelőotthon, valamint a Kaffka Margit Ifjúsági Nevelőotthon tizenháromezer forintot adta át a koncert védnöke, Glatz Ferenc művelődési miniszter. A koncertet a Demokratikus Nőforum rendezte, s a szervezők, valamint a fellépő művészek az est teljes bevételeit az otthonokból kilépő, önálló életüket kezdő állami gondozott lányoknak ajánlották fel.

Salgótarjánban forradalmi a hangulat és a módszer avagy a betörő köztünk van

Az elmúlt esztendőben, március 15-én, Salgótarján azzal hívtá fel magára a figyelmet, hogy a piros-fehér-zöld zászló mellé (a hagyományokhoz híven!) kitették a vörös lobogót is. Az idén már csak a nemzeti zásznál lengethette a szél. Volt néhány hely, a Nógrád Volán például, ahol azt sem – kompromisszumos megoldásként?!... Ám nem maradt botrány nélkül a megyeszékhely ezen a márciuson sem.

Jó egy hónapja, hogy a baglyasaljai városrészen ellopták Bóna Kovács Károly Lenin-portróját. Azóta sem akadt nyomára: így az ügyet lezárták... Most a „testvérét” keresheti a rendőrség. Ugyanis, március 17-re virradóra, eltűnt a Nógrád Megyei Tanács től – Márton László Lenin-mellszobra is. A tettes vagy t. ttesek ezúttal is nyom nélkül dolgoztak.

Azok a betörők(?) sem hagytak értékelhető nyomokat, akik az ünnepi hangulatot kihasználva, felkeresték a pártok házát (az egykori megyei pártbizottság épületét), alig 50 méternyire a Városi Rendőrkapitányságtól...

Az épület portása fedezte fel, március 15-én, hogy idegenek jártak a házban. A helyszínelő rendőrök hétórás kemény munkával felmérték a terepet, rögzítették a nyomokat. S arra a megállapításra jutottak, hogy a bűncselekmény csupán anyagi haszonszerzésre irányult – a politikai indítatás kizárt...

Ennek merőben ellentmondanak azok a tények, észrevételek melyet Boldvai László, az MSZP Nógrád Megyei elnöke mondott el március 19-én (hétfőn) a sajtó képviselőinek.

– Az épületben az MSZP, az MDF, a Nodisz, az Úttörőszövetség megyei, városi irodái találhatók. Öbök között. Látogatóink átkutatták mindent, a pincétől a padlásig. A számítógépteremből mágneslemezeket vittek el (néhány olyat is, melyeken adatok is voltak). Az MSZP városi, megyei pénztárából 50 ezer forintot, egy riportermagnetofont;

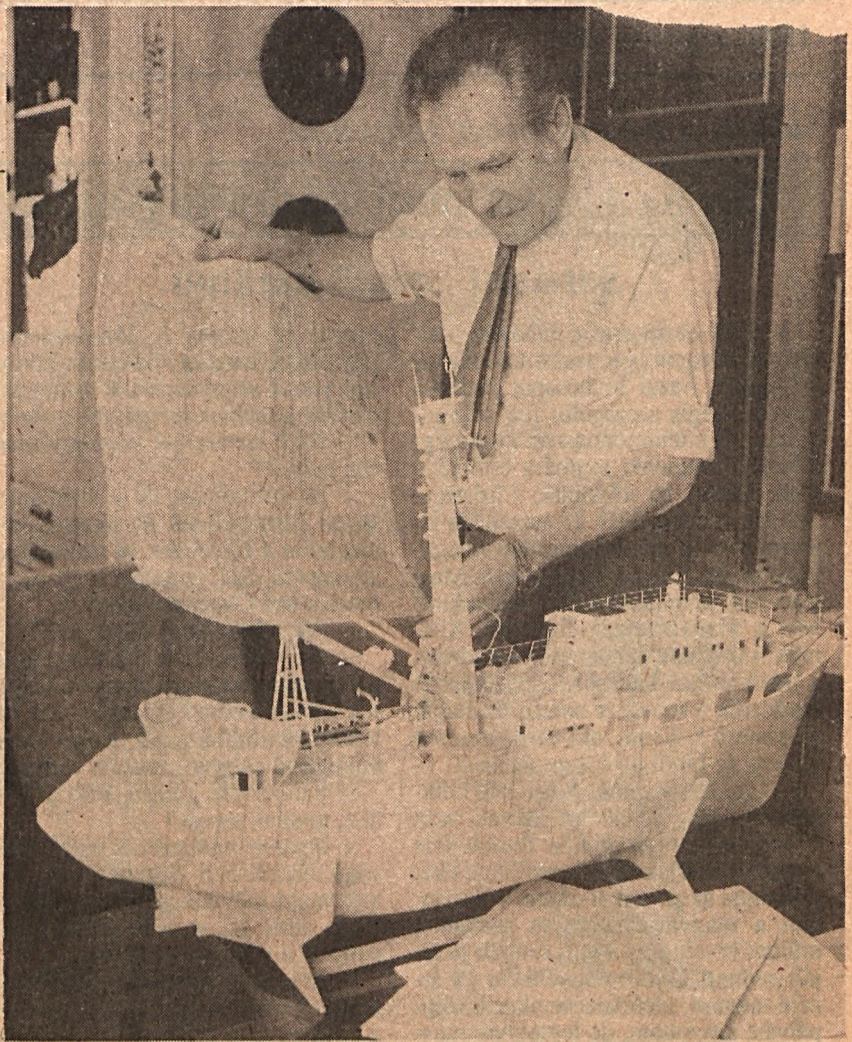
a Kossuth Könyvkiadó helyi fiókjától 80 ezer forintot vittek el. Az MDF irodájából 800, az úttörőszövetség helyiségéből 500 forint tűnt el. Brutális módszerrel törtek, zúzták nem kímélték a berendezési tárgyakat. Így ez a kár is több tízezer forintra tehető. Ami furcsa, ezt nemrég vittük észre, hogy a betörők használták a másolóberendezéseinket is. Nem zárhatjuk ki azt, hogy másolatokat készítek iratokról, feljegyzésekről, a névjegykártyákról. Kinyitottak például egy olyan páncélszekrényt, kulcscsall, melynek kulcsát fél éve kerestük már. Az ebben lévő iratok fontos feljegyzéseket tartalmaztak a '85-ös választásokról, bérfizetésekről stb. Még az iratraktárhoz is volt kulcsuk, mi meg azt hittük, hogy csak egy van hozzá, ami nálunk van... Minden jel arra utal, hogy nagy helyismerettel rendelkezett az, aki feldúlta az épületet. Arra nem tudunk válaszolni, hogy milyen dokumentumokról készítek másolatot. Az azonban biztos, hogy a választások előtt néhány nappal, és a második fordulóra, új taktika kidolgozására kényszerülünk, s ez komoly hátrányt jelent az MSZP számára, Salgótarjánban és Nógrád megyében.

Mielőtt valaki arra gondolna, hogy a két akció elkövetői ugyanazok lennének, megjegyzem, hogy ez nem valószínű; mivel az MSZP megyei elnökének irodájából a Lenin-szobrokat nem vittek el!

Hogy végül is mi a sorsa a „tűszul ejtett” vagy illegálisan vonultatott Lenin-portréknak, nem tudni. Ám, egy magát megnevezni nem akaró telefonáló arról értesítette a megyei lap szerkesztőségét, hogy a választások idejére biztonságba helyezték, nem lopták el!

Nógrád megyéről lévén szó, a helyszín Kismoszkva, ezen nem kell csodálkozni. Már maga a néhai Kádár János is megmondta: „...Nógrád megye kommunistái mindig a forradalom erős osztagát alkották.”

Gáspár István Gábor

Hajók kicsiben

A XVIII. századi vitorlás kereskedelmi hajótól a korszerű torpedóromboló hadihajóig sok szép és különleges hajó kicsinyített mását készítette el Vreba László nyugdíjas székesfehérvári lakos, akinek már több mint 20 éve a hajómodellezés a hobbija. Egy-egy hajómodell elkészítése fél és egy év közötti időt vesz igénybe, hiszen a modell minden darabját maga készíti.

Vreba László a hajómodellekkel versenyeken is részt vett, országos és nemzetközi viszonylatban is komoly eredményeket ért el.

MTI FOTÓ: Kabáczy Szilárd

IGEN

Igen tisztelt Miniszterelnök úr!

Az Országgyűlés az IGEN Mozgalom pornó- és erőszakellenes népi kezdeményezésében benyújtott törvényjavaslatának ügyében nem döntött, illetve a jogszabály kibocsátásával a kormányt bízza meg – a törvénnyel ellentétben.

Az IGEN Mozgalom e törvénysértő határozatot egyelőre nem támadja meg az Alkotmánybíróságnál, ha a kormány: 1. haladéktalanul érvényt szerez a közszemérmét védő hatályos jognak; 2. még e hónap folyamán a népi kezdeményezésnek megfelelő jogszabályt bocsát ki és annak végrehajtásáról is gondoskodik.

Öszintén remélem, hogy szenvedő hazánk javán együtt fáradozva enyhíthetjük a pornográfia és az erőszakultusz terjedése által okozott károkat.

Szeretettel:
Czakó Gábor,
az IGEN Mozgalom szervezői
nevében

Valutaárfolyamok

Érvényben: 1990. március 20-tól 26-ig

Pénznem	vétel	eladás
	árfolyam	100 egységre forinthat
angol font	10231,10	10863,96
ausztrál dollár	4778,53	5074,11
belga frank	180,81	191,99
dán korona	980,01	1040,63
flin márká	1583,21	1681,15
francia frank	1111,55	1180,31
görög drachma	39,33	41,77
holland forint	3335,02	3541,30
ír font	9981,41	10598,81
japán yen (1000)	412,84	438,38
kanadai dollár	5348,17	5678,99
kuvaiti dinár	21605,97	22942,43
norvég korona	966,49	1026,27
NSZK márka	3756,56	3988,92
olasz líra (1000)	50,86	54,00
osztrák sch.	533,71	566,73
portugál escudo	42,31	44,93
spanyol peseta	58,43	62,05
svájci frank	4203,71	4463,73
svéd korona	1033,62	1097,56
USA dollár	6339,19	6731,31
ECU (közös piac)	7646,79	8119,79
a.) a vásárolható legmagasabb bankjegy-címlet: 1000-es		
b.) bankközi és vállalati elszámolásoknál alkalmazható árfolyam		
görög drachma	40,51	40,59

HÍREK

Németh Miklós, a Minisztertanács elnöke hétfőn délelőtt négy magyarországi egyház, illetve felekezet vezetőit fogadta a Parlamentben. Az egymást követő találkozók felbontották a Magyar Köztársaság kormányja és az érintett egyházak, felekezetek között 1948 októberében, illetve decemberében kötött megállapodásokat. Most lebontották az egyházak működését akadályozó utolsó korlátot is: ezentúl minden egyház maga dönti el, hány iskolát tart fenn, az állam többé semmilyen formában nem szabályozza azok számát. (MTI)

A Minisztertanács úgy döntött, hogy ezentúl április 4-e munkanap, október 23. pedig, mint a köztársaság kikiáltásának napja, munkaszüneti nap.

Budapestben tartották tanácskozásukat az Európai Zöldek. A 21 európai környezetvédelmi párt koordinációs szervezetének szombat-vasárnapi találkozójáról hétfőn, a MTESZ székházában tájékoztatták az újságírókat. Magyarország környezetvédői még nem kérték felvételüket az Európai Zöldek csoportjába.

A fasizmus elleni harc hőseire, a fasizmus áldozataira emlékeztek hétfőn a fővárosi Gesztenyés kertben lévő emlékműnél: negyvenhat évvel ezelőtt, 1944. március 19-én szállták meg országunkat a fasiszta német csapatok.

A Magyar Katolikus Püspöki Kar tiltakozik a magyar kormánytól a vasárnapok munkanappá tétele ellen, amint ez a legutóbb március 11-én történt.

Az elmúlt negyven évben az egyházat sújtó intézkedésekkel együtt a vasárnapok munkanappá tétele ellen sem volt módunk szót emelni. Öszintén reméltük, hogy kormányunk szándékait ezen a téren is komolyan lehet venni, és erre már nem kerül sor.

Holnap
számunkban
olvashatják,
időzavarban
vannak-e
a kis koravének?